

Miia Karjalainen

Matkalta matkalle

**Haikurunojen kuvitus
sähköisenä julkaisuna**

Matkalta matkalle

**Haikurunojen kuvitus
sähköisenä julkaisuna**

Lahden ammattikorkeakoulu, Muotoilu- ja Taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma, Graafinen suunnittelu
Miia Karjalainen, opinnäytetyö, kevät 2014

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön aiheena on japanilaisen haikurunoilijan Santôkan runojen kuvittaminen ja sähköisen julkaisun suunnittelu kuvitusten ympärille.

Teen kuvitukset viiteen runoon ja runoilijan päiväkirjaan. Suunnittelen sähköisen julkaisun rakenteen, interaktiit ja ilmeen. Julkaisu sisältää kannen, sisällysluettelon, käyttöohjeet, runot sekä otteen Santôkan päiväkirjasta.

Kiinnostavan sähköisen julkaisun tunnusmerkkejä ovat hyvä tarinankerronta ja sisältöä tukevat interaktiit. Kuvitukset tuovat syvyyttä tekstiin ja kuvaavat runojen maailmaa. Toimiva rakenne syntyy parhaiten suunnitellessa sisältöä, interaktioita ja kuvakäsikirjoitusta rinnakkain.

Kirjallisessa osassa käyn läpi työn eri vaiheet kuvituksista julkaisuni suunnitteluun ja tekniseen toteutukseen.

Avainsanat: kuvitus, sähköinen julkaisu, iPad, haikurunô

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Graafinen suunnittelu

Miia Karjalainen
Matkalta matkalle Haikurunôjen
kuvitus sähköisenä julkaisuna
Opinnäytetyö
90 sivua
Kevät 2014
Ohjaajat: Sari Airola, Antti Heinonen

Abstract

In my final thesis, I will illustrate some of the poems of a Japanese haiku poet, Santôka, and design a digital publication for the poems and illustrations.

I will illustrate five poems and the diary of Santôka, as well as design the structure, interactions and visual identity of the publication. The publication includes the cover, table of contents, navigation instructions, poems and an extract from the diary of Santôka.

An interesting digital publication should include good storytelling and interactions that support the content. Illustrations give a deeper insight to the text and illustrate the world of the poems. Designing the content, interactions and storyboard side by side makes a functional framework.

In the written part, I will go through the different stages of the project from the illustrations to the design of the publication and technical implementation.

Key words: illustration, digital publication, iPad, haiku poetry

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design and Visual Communications
Degree Programme in Visual Communications
Graphic Design

Miia Karjalainen
A trip to a trip Haiku poems
illustration as a digital publication
Thesis
90 pages
Spring 2014
Mentors: Sari Airola, Antti Heinonen

Sisällysluettelo

1

Johdanto

Aihe ja taustat

Tavoitteet

Kohderyhmä

Sähköinen julkaisu

Haikurunot

2

Kuvitukset

Inspiraatio

Luonnokset

Kuvakäsikirjoitus ja sivusommitelma

Piirustukset ja tussaus

Typografia

3

Tekninen toteutus

Rakenne

Tiedostomuoto

Interaktiivisuus

Kansi

Sisältö

Navigointiohjeet

Runot

Santôkan muistiinpanot

Julkaiseminen

4

Lopuksi

Lähteet

Liite

1 Johdanto

Ensikosketukseni tablet-laitteeseen tapahtui Sähköisten julkaisujen taitto-kurssilla, jolloin sain Applen valmistaman iPadin lainaksi koulusta. Tablet-laitteet on tarkoitettu multimedian katseluun. Niiltä katseltavat julkaisut voivat sisältää esimerkiksi ääntä, kuvaa, animaatioita, interaktiivisia ja pelillisiä elementtejä ja sosiaalista jakamista. Opinnäytetyöni alkuvaiheessa minulla oli vain vähän kokemusta tableteista ja uskon sen olevan etu: pystyin tarkastelemaan asiaa ulkopuolisin silmin. Toisaalta minulta puuttui perustietoa, jota lähdin työn aluksi hankkimaan.

Painettujen kirjojen myynnin laskiessa sähköisten julkaisujen myynti on Suomessa kasvanut kahden viime vuoden aikana. (Print&Media, 2013.) Digitaali-

sen, visuaalisessa muodossa olevan sisällön tuotannossa tarvitaan jatkossa osaamista yhä enemmän. Esimerkiksi työharjoittelupaikassani, eräässä mainostoimistossa, digitaalisen ja printt-mainonnan rajat ovat hälvemässä. Ammattilaisella tulee olla näkemystä molemmista.

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli vapaus. Se on aineetonta, joten miksi tekisin siitä käsinkosketeltavaa? Julkaisujen katselu tablet-laitteella on paikasta riippumatonta. Tämä sopi hyvin tukemaan teemaani. Sain perustella mediavalintaani monesti. Osa ihmisistä piti aiheita ja välinettä loistavasti yhteensopivina, tabletin voi ottaa helposti matkaan mukaan, osaa se epäilytti, sillä eihän kaikkialla ole saa-

tavilla nettiyhteyttä tai sähköä. Tablet-laitteelta luettava sähköinen julkaisu on käyttäjäkokemuksena erilainen kuin painettu julkaisu, esimerkiksi kirja. Sähköisessä julkaisussa on liikkuvia elementtejä, jotka pitävät lukijan mielenkiintoa yllä ja tuovat lisäarvoa julkaisulle.

Olen käyttänyt opinnäytetyöni lähteinä tarkoituksellisesti parin viime vuoden aikana julkaistuja kirjoituksia. On luontevaa etsiä sähköisiin julkaisuihin liittyvää tietoa sähköisessä muodossa, internetistä. Mukana on myös tallenne eräästä seminaarista sekä puheenvuoroja luennoilta. Ala on jatkuvassa muutoksessa. Osaaminen kehittyy ja uutta tietoa tulee koko ajan lisää.

Aihe ja taustat

Kuvitan opinnäytetyössäni japanilaisen haikurunoilijan Santôkan tekstejä ja teen kokonaisuudesta sähköisen julkaisun. Sähköisessä julkaisussa sisältö on digitaalisessa tiedostomuodossa (Sähköisten kirjojen sanasto, 2013).

Sähköisten julkaisujen yhteydessä puhutaan usein sähköisistä kirjoista, joiden synonyymejä ovat e-kirja, s-kirja ja digitaalinen kirja. Sähköisen julkaisun lukemiseen tarvitaan lukulaite, esimerkiksi älypuhelin, tabletti tai tietokone, jolla tiedosto avataan. Tämän opinnäytetyön tuloksena syntyvä julkaisu on luettavissa tablet-tietokoneella, iPadilla, joka on Applen markkinoima päätelaitte. (Sähköisten kirjojen sanasto, 2013.)

Opinnäytetyöni tekstisisältönä on runokokonaisuus nimeltään Matkalta mat-

kalle. Se on osa Santôkan runokokoelmaa Vuorilla virroilla. Taneda Shôichi (1882 – 1940) kirjailijanimeltään Santôka, ”Vuoren laella tuli”, oli Japanin viimeisiä vaeltavia erakkomunkkeja. Kotimaassaan hän tuli suuren yleisön tietoisuuteen 1970-luvulla. Santôkan haikurunot vetosivat kansallisuuden tunnettiin etsijöihin ja Japanin kirjallisen modernismin kannattajiin. Hänen runoissaan yhdistyvät epätavallinen muoto, yllättävät kielikuvat, zen-uskomukset sekä perinteiset ainekset. Ru-

Tutkimuskysymykseni on:

Millainen kuvitus sopii pariksi Santôkan moderneille haikurunoilijoille ja tuo niihin lisää syvyyttä?

Muita kysymyksiä ovat:

Millainen on toimiva rakenne julkaisulleni?

Miten suunnitella kiinnostava sähköinen julkaisu?

not on julkaistu suomeksi vuonna 2002 Kai Niemisen kääntäminä kirjassa Vastapäätä kapakka. (Nieminen, 2002.)

Suunnittelen opinnäytetyössäni runojen kuvituksen sekä sähköisen julkaisun rakenteen, typografian ja taiton sekä interaktiot. En käsittele iPadin teknisiä ominaisuuksia enkä tee syvällistä selostusta aineiston tuottamiseen tarvittavien tietokoneohjelmien ominaisuuksista. Painopiste on runojen kuvituksessa ja luovassa prosessissa.

Tavoitteet

Haastan itseni omaksumaan uusia asioita, uutta mediaa. Tavoitteeni on kuvittaa Santôkan haikurunoja modernilla otteella ja antaa toinen näkökulma tekstiin. Teen kokonaisuudesta sähköisen julkaisun, jossa on mukana interaktiivisia elementtejä.

Kohderyhmä

Julkaisu on suunnattu runokirjoja lukeville aikuisille. Parhaimmillaan julkaisuni tarjoaa lukijalleen hetken rauhaa hälinän keskellä. Santôkan runot ovat monitulkintaisia, jokainen lukija kokee ne eri tavallaan. Itse tutustuin tekstiin Madventuresin seikkailijan, Riku Rantalán, kirjasuosituksen kautta. Hän piti Santôkan runokokoelmaa yhtenä kaikkien aikojen parhaista matkakirjoista. (Rantala, 2010.)

Sähköinen julkaisu

Aalto Yliopiston Median laitokselta valmistunut Jani Ikonen (2012) tutki opinnäytetyössään e-kirjamuotoilua ja kirjamuotoilun roolia digitaalisessa julkaisu-ympäristössä. Hän pohti työssään, tulisiko sähköistä julkaisua verrata kirjaan vai digitaalisessa muodossa oleviin julkaisuihin. Ikonen tarkasteli, tulisiko sähköiset julkaisut nähdä osana kirjojen historiallista jatkumoa savitauluisista paperikääröihin, ensimmäisten sivullisten kirjojen eli koodien kautta painotekniikan keksimisen siivittämänä kirjan nykymuotoon ja käynnissä olevaan muutokseen kohti elektronista kirjaa. Vaihtoehtoisesti hän ehdotti vertailukohdaksi muita sähköisiä, digitaalisessa tiedostomuodossa tehtyjä julkaisuja sekä niiden kehittymistä. Historian aikana muutokset julkaisujen muodossa eivät milloinkaan ole ol-

leet äkillisiä vaan vanhempi ja uudempi muoto ovat eläneet rinta rinnan. Uudemman yleistyessä vanhempi on jäänyt vähitellen pois. Käynnissä olevan muutoksen vaikutukset ja alkuperäiset syyt ulottuvat kirja-alaa kauemmas, osaksi kulttuurin ja teknologian kehitystä. (Ikonen, 2012.)

Ikosen mukaan (2012) meidän tulisi vapautua kirjan muotoon liittyvistä assosiaatioista ja nähdä syvemälle kirjan olemukseen. Sähköinen kirja on tarkoituksenmukaisesti digitaaliseen ympäristöön tuotettu ja muotoiltu julkaisu. Sähköisellä kirjalla ei ole fyysistä, silminnähtävää olemusta ja se on tarkoitettu luettavaksi jonkinlaisen laitteen avulla. (Ikonen, 2012.)

Sähköistä kirjaa ja elektronista kirjaa (lyhennyksessä muodossa e-kirja) käytetään toistensa synonyymeinä. Näiden sijaan

pitäisi mielestäni käyttää termiä sähköinen julkaisu. Kirjoista puhuminen on harhaanjohtavaa. Sähköiset julkaisut ovat rinnastettavissa muihin sähköisissä päätelaitteissa katseltavissa oleviin julkaisuihin, eivät kirjoihin.

Suomessa sähköiset julkaisut yleistyvät pikkuhiljaa. Meillä, kotimaassa, läpimurto on tapahtunut vasta englanninkielisessä kirjallisuudessa. Digitaaliset julkaisut kattoivat vuonna 2012 jo 6,5% kustantajien 263 miljoonan euron myynnistä. (Print&Media, 1013.)

Sähköinen julkaiseminen on hyvin kerroksellista. Vaikka painokustannukset säästyvät, sähköisen julkaisun tuotanto ja jakelukustannukset sekä painettuja kirjoja korkeampi arvonlisävero pitävät hintoja korkealla (Print&Media 2013). Sovellukset ovat sidoksissa päätelaitteen käyttöjärjestelmään ja valinto-

ja tehdään Androidin, Windowsin sekä Applen suhteen. Käytännössä yritykset tarjoavat julkaisujaan monelle eri päätelaitteelle. Vaikka toiminta hakee muotoaan, piratismiin on löytynyt lääke: DRM (Digital Rights Management) -suojaus ja digitaalisen vesileiman yhdistelmä. Edellinen toimii Adoben Digital Editions -ohjelman kautta, joka sähköisen julkaisun ostajan on ladattava koneelleen ennen ostotapahtumaa, jälkimmäisen avulla voidaan tunnistaa digitaalisen sisällön omistaja.

Sähköisen julkaisun etuna on, ettei painos lopu kesken. Kirjailijat voivat itse laittaa teoksiaan saataville ja hankalasti saatavilla olevat marginaalitekstet tulevat käden ulottuville. Julkaisut kulkevat helposti mukana eivätkä vie paljon tilaa. (Digitaalinen kirjallisuus Nyt! 28.11.2012 -seminaari.) Monet tällä hetkellä markkinoilla olevat sähköiset

julkaisut häviävät painetuille kirjoille, sillä ne ovat vain painetun kirjan kopeita. Perinteisen kirjan omistaminen on selkeää, kirja tulee säilymään, kunnes omistaja päättää luopua siitä, sähköinen julkaisu voi hävitä tekniikan muuttuessa, ilman omistajan päätöstä. Perinteisen kirjan rakenne ja käyttö on myös tuttua meille, sen sijaan sähköisen julkaisun käyttäminen vaatii monelta vielä harjaantumista. Myös hinta saattaa olla kynnyskysymys ostopäätöstä tehdessä. Sähköisestä julkaisusta ei olla valmiita maksamaan samaa hintaa kuin painetusta tuotteesta.

Sähköisten julkaisujen yleistymistä on hidastanut laiteriippuvuus. Muutos on kuitenkin havaittavissa, laite ja sisältö eivät olekaan niin riippuvaisia toisistaan kuin aiemmin luultiin. Laitteiden rajoitukset ja julkaisujärjestelmien ehdot rajoittavat sisältöä, mutta harva os-

taa laitetta vain lukeakseen kirjoja sähköisessä muodossa. Sähköisen julkaisun sisältö ja hinta ovat jatkossa ratkaisevia tekijöitä markkinoilla, ei päätelaitte. (Print&Media, 2013.)

Lukemisen tapa on muutoksessa. Luemme yhä enemmän muualta kuin paperilta ja yhä lyhyemmissä pätkissä. Verkkomedian käyttäjillä ilmenee uusia lukemisen muotoja. Esimerkiksi power browse -termi tarkoittaa lukemista, jossa hypitään artikkelista toiseen, sivulta toiselle seuraten linkkejä, vilkaistaan lyhennelmä tekstistä ja siirrytään eteenpäin syventymättä mihinkään. On todettu, että ihmiset menevät verkkoon välttääkseen lukemista sen perinteisessä muodossa. (Digitaalinen kirjallisuus Nyt! 28.11.2012 -seminaari.) Opinnäytetyösäni ovat lyhyet ajatukset, haikurunot soveltuvat hyvin lyhytjännitteiseen lukutyyliin. Muutama hyvin aseteltu sana riittää herättämään ajatuksia.

Haikurunot

Haikurunon juuret ovat hokku-runoudessa. Hokku-runot ovat ketjurunoja. Sekä hokku- että haikurunoissa ensimmäinen säkeistö luo perustan koko runoketjulle ja sen tulee kyetä toimimaan myös itsenäisenä runona. Perinteinen haikuruno muodostuu kolmesta säkeestä, joista ensimmäinen ja viimeinen ovat viisitavuisia ja keskimäinen seitsemäntavuisen. (Nieminen, 2002.)

Perinteinen haikurunous kertoo käsillä olevasta todellisuudesta. Sille on tyypillistä vuodenaikojen kuvaus. Modernissa haikurunoudessa, 1910-luvulta alkaen, pakollisesta viittauksesta vuodenaikaan luovuttiin ja runojen mitasta tuli vapaa. Santôkan vuonna 1935 kirjoittamat Matkalta matkalle -haikut ovat vapaamittaisia, puhekielisiä runoja. Runot ovat ajattelutavaltaan ja sisällöltään haikuja, vaikka saattavatkin olla perinteistä mittaa lyhyempiä tai pidempiä. (Nieminen, 2002.)

Osa runosta Nagaton sola

*nyt otan kuvan:
punaiset lehdet varisevat*

*marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun*

*kevät on tullut
sinne saakka
minne veden ääni*

(Santôka, 1935.)

2 Kuvitukset

Syksyllä 1934 Goschu-majassa, Santôka:

”Olen viimein palannut ”olemassaolon maailmaan”; haluan kuvata tunnettani sanoin ”kodikas ja vapautunut”. Olen vaellellut kauan. Ei ainoastaan ruumiini vaan myös mieleni vaelteli. Se, minkä täytyy olla, piinasi minua; se, mikä ei voi olla olematta, abdisti minua. Viimein kykenin tyytymään siihen, mikä olin. Löysin siitä itseni.” (Santôka, 1934.)

Luin Hakusenin runot ensimmäistä kertaa toipuessani työuupumuksesta talvella 2013. Runot koskettivat minua. Tiesin heti runot luetuani, että kädessäni on teksti, jonka haluan kuvittaa. Santokan haikurunot kuvasivat elämäntilannettani täydellisen hyvin. Ne kertoivat tarinani synkästä elämäntilanteesta valoisaan nykyhetkeen, kertovat hetken tunnelmista.

Alkuperäisen kirjan sivujen pehmeys oli yksinkertainen, pelkistetty tapa päästä lähelle lukijaa ja vaikuttaa lukukokemukseen. Paperin luonnonvalkoinen väri sopi sekä haikurunojen yhteyteen että tukemaan paperin pehmeyttä. Pohdin, mikä tai mitkä voisivat olla minun keinoni päästä yhtä lähelle lukijaa säh-

köisen julkaisun avulla. Keinoja voisivat olla muun muassa julkaisun yhtenäisyys, vahva konsepti läpi julkaisun, tarkoituksenmukaiset interaktiot eli ei vain erikoisefektien vuoksi tehdyt vaan perustellut ratkaisut, lukijan osallistaminen iPadia selaillessa ja tarinankerronta.

Virpi Talvitie vieraili Lahden Ammattikorkeakoulun Muotoilu- ja taideinstituutin kuvitusseminaarissa 19.4.2013. Talvitie totesi puheenvuorossaan ”En mieti, minkä ikäisille teen kuvituksen. Rajat ovat häilyviä ja saavat olla kin.” Talvitie haastoi myös miettimään: ”Millaiset lasten kuvakirjat ovat myös aikuisille suunnattuja?” Mielestäni rajoja ei tarvitse välttämättä vetää, varsinkaan runokirjoissa. Toisaalta kuvien

sisältö ja tyylivalinnat rajaavat osan katsojista automaattisesti pois. Talvitie totesi myös ”Kaiken ei tarvitse aina olla niin värikästä. Aikuisten kirjan kuvitus voi olla todella vähäistä.” Tästä on helppoa olla samaa mieltä Talvitien kanssa.

Omat kuvitukseni eivät katso ikää, mutta haikurunot saattavat houkutella enemmän aikuisia lukijoita kuin lapsia. Lasten kuvakirjat ovat usein kuvapainotteisia ja tekstin tehtävä on tukea nähdyn ymmärtämistä. Aikuistuessamme siirrymme kirjoihin, joissa on lähinnä tekstiä ja kuvia vain harvoin. Mielestäni kuvat voisivat olla pääosassa myös aikuisille suunnatussa kirjassa.

(Kuva 1), The Design Observatory Group, 2011.

(Kuva 3), Museovirasto, 2009.

(Kuva 2), Flickr fill bert PhotoFill, 2007.

Inspiraatio

Minua inspiroivat niin modernit, monitulkintaiset kuvat kuin jokapäiväisen visuaalisen kuvatulvan väripinnat. Näin pysähtymättömänä virtana ympärilläni uusia kuvia, ilmiöitä, tapoja olla ja elää, ynnä muuta sellaista, josta sain uusia ideoita. Inspiraatiomateriaalini ei ole osoitettavalla tavalla syy- ja seuraussuhteessa vaan pohjana ajattelulleni. Se kuvastaa sitä maailmaa jossa ajatukseni liikkuvat opinnäytetyötäni tehdessäni. Seuraavilla sivuilla olevat kuvat kertovat eritoten työni tunnelmasta.

Minua kiinnostivat matkantekoon liittyvät tavarat: köydet, kompassit, kartat, merimerkit. Vanhoja, elämää nähneitä tavaroita on mukavaa pitää kädessä, niistä hehkuu tarinoita ja lämpöä. Erakkoelämä, metsittyminen, kulahtanut kulkija vain välttämättömät tavarat mukanaan, pelkistäminen, nämä lähtökohdat johtivat niukkojen ilmaisukeinojen valintaan.

Matkantekoa helpottavat merkit ovat seisseet paikoillaan vuosia muuttumattomina kuvina ja symboleina (kuvat 3 ja 4). Niiden pelkistetyt muodot ovat kiinnostavia. Sammaleen rouhea nukka (kuva 2) kulunut merimekin kalkkipinta (kuva 3), kivien sileys (kuva 1) ovat elämän varrella mieleenpainuneita muistoja, jotka aktivoituvat kun niistä näkee kuvan. Keräsin kiviä ja simpukoi-ta lapsena mukaan kävellessäni luonnossa. Ne olivat aarteitani. Samoin tekivät myös monet muut lapset ja tekevät yhä. Luonnosta mukaan otetut matkamui- stot vievät ajatukset paikkaan, josta ne on poimittu mukaan. Yhteiset jaetut muistot johdattelevat kuvien tulkintaa.

Yhteisesti jaettua matkantekoon liittyvää kuvastoa ovat muunmuassa sillat, portit ja portaat. Hyödynsin niitä omassa työssäni, sillä nämä ”Klassiset” kuvat, sopivat sekä itse runoihin että toimivat symbolisella tasolla.

(Kuva 4), Junttila, 2013.

Yhdistin kuvituksissani lehdistä leikkaamiani kuvia tussiterällä piirrettyyn jälkeen. Serge Bloch yhdistelee juuri näitä elementtejä töissään, mutta eri tavalla kuin minä. Vaikka en suoraan Blochin tyyliä kopioinutkaan, Blochin töiden kautta sain lisää ideoita omien yhdistelmäni toteuttamiseen. Sain myös rohkeutta luottaa pelkästään viivapiirrustusta olevaan kuvaan. Viimeisteltyyn kuvaan käytetty aika ei ole pääasia vaan idea kuvan takana (kuvat 1 ja 2).

(Kuva 1), Bloch, 2012.)

(Kuva 2), Bloch, 2008.

Be-Prepared,
You're-Tougher-Than-You-Thought,
We've-Got-You-Covered
Guide to Saving Yourself
from Every Imaginable Disaster.
And Then Some.

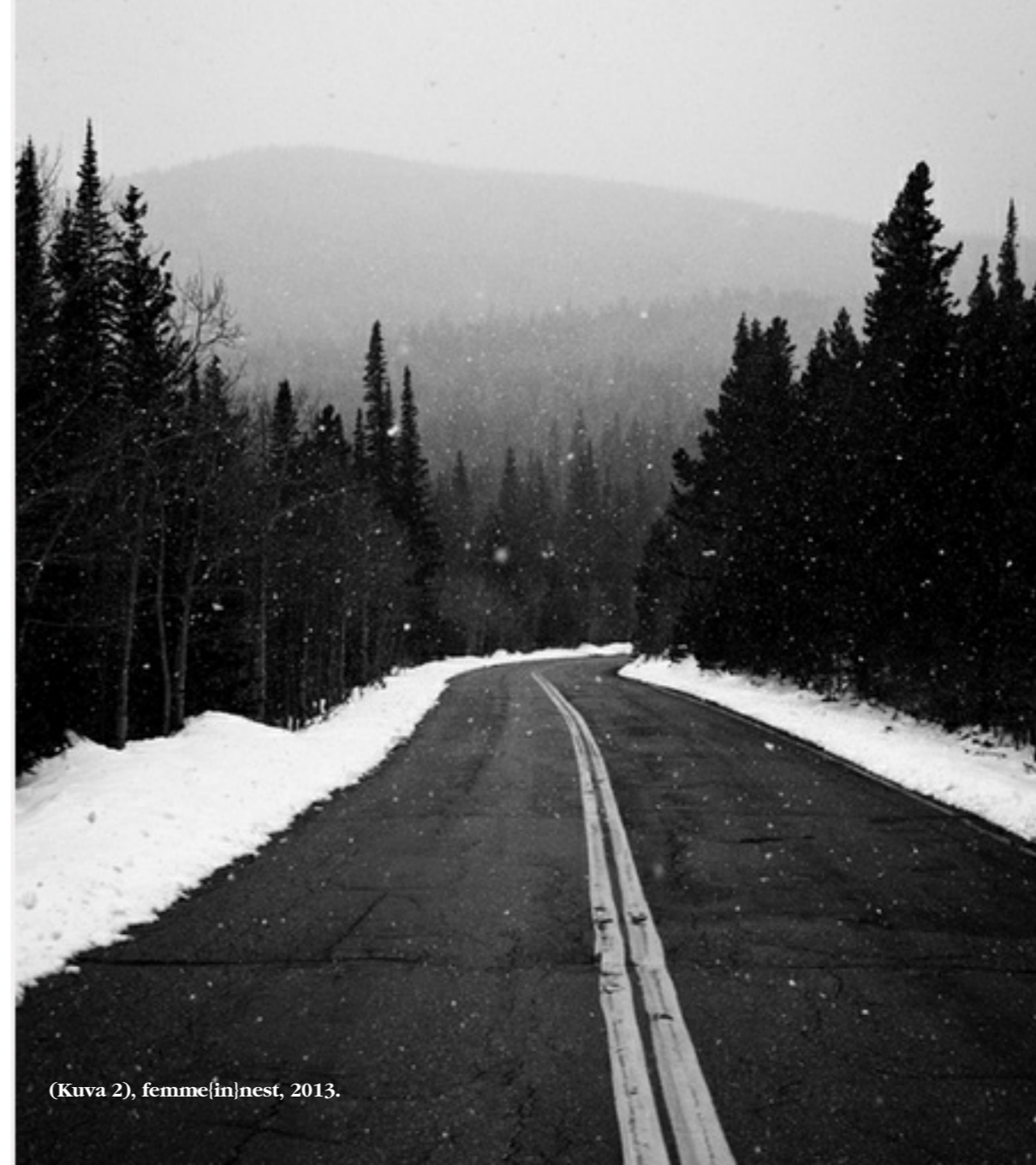
* Breathtaking Tales of Real-Life Courage Included

Illustrations by Serge Bloch

(Kuva 1), Ham, 2013.

Kuvitusten edetessä näin vihjeitä ja vinkkejä työni kehittämiseen joka puolella arkielämää. Tästä hyvänä esimerkkinä on Michael van der Hamin Fall 2014 -näytös Lontoon muotiviikolla keväällä 2013. Ham yhdistelee muotoja ja päällekkäisiä materiaaleja kiinnostavasti. Hammin sommittelu, muotoilu sekä materiaalejen yhdistely inspiroivat minua omassa työssäni. Näin hänen töissään vahvan yhteyden luonnon elementteihin, esimerkiksi kuvassa 1 kalliioon ja veteen ja kuvassa 3 talven alta paljastuvaan kevääseen. Luontoyhteyden näkemistä helpottamaan toin tälle aukeamalle mukaan kuvan 2, jossa on mielestäni samoja elementtejä kuin Hammin töissä. Pidän Hammin töiden pelkistetyistä otteista.

(Kuva 2), femme[in]nest, 2013.

(Kuva 3),
Ham, 2013.

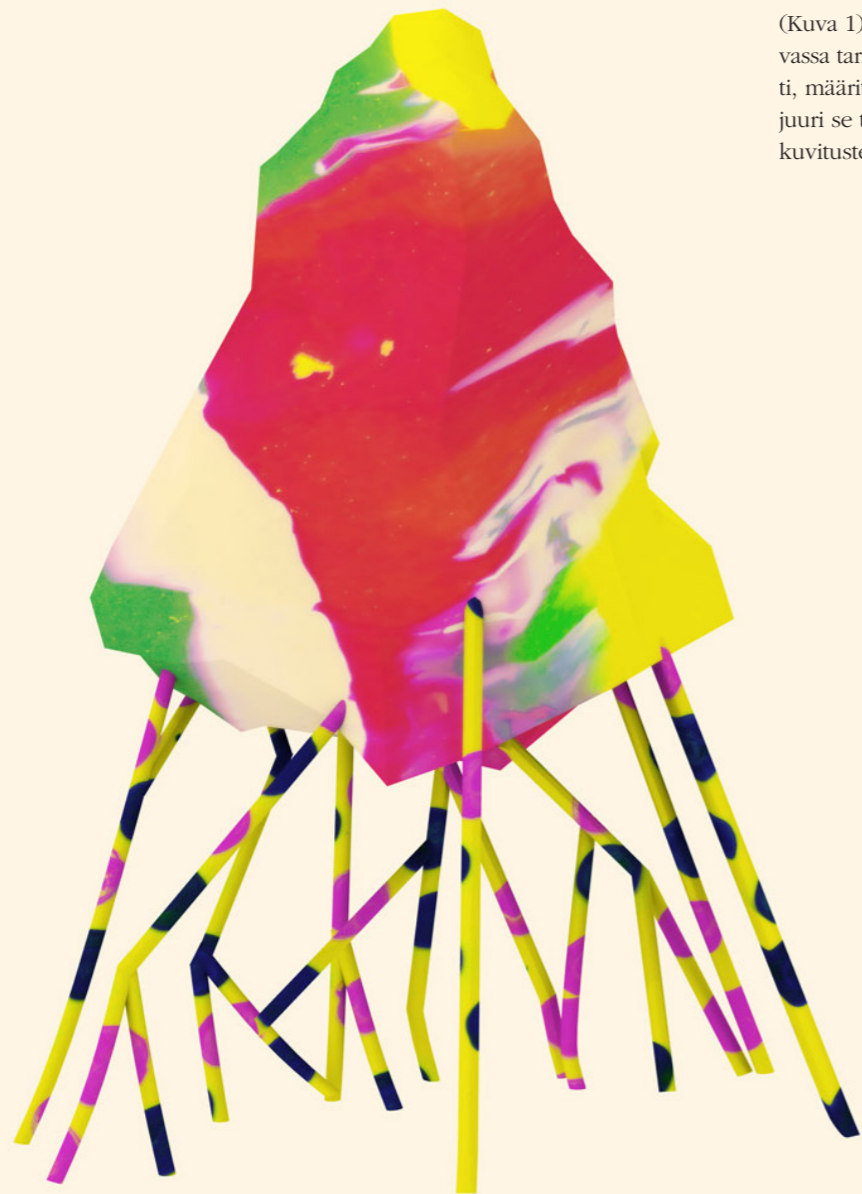
Mitkä ovat meidän alkuaineemme ja mistä meidät on tehty? Avalanche Silk Print tutkii meidän kemiaamme ja toisaalta kertoo esi-
neiden kautta tarinaa (kuvat 1 ja 2). Koen Santókan haikurunot hyvin henkilökohtai-
siksi. Mistä minut on tehty ja mihin element-
teihin runot minussa vetoavat? Miten nämä
elementit voisi esittää kuvina runojen yhte-
ydessä? Miten kiteytän olennaisen?

(Kuva 1), Avalanche silk print, 2012.

(Kuva 2), Avalanche silk print, 2012.)

(Kuva 1), Mustonen, 2013. Näen Mustosen kuvassa tarinan päähenkilön. Henkilö on abstrakti, määrittelemätön ja silti voimakas. Tämä on juuri se tarkkuusaste, josta haluan pitää kiinni kuvitusteni henkilökohtaisuudessa.

(Kuva 2), MVM, 2010. MVM:n teoksen pinta on monitulkintainen, mutta pelaa hyvin rajatuilla elementeillä. Niukkuus on rikkautta.

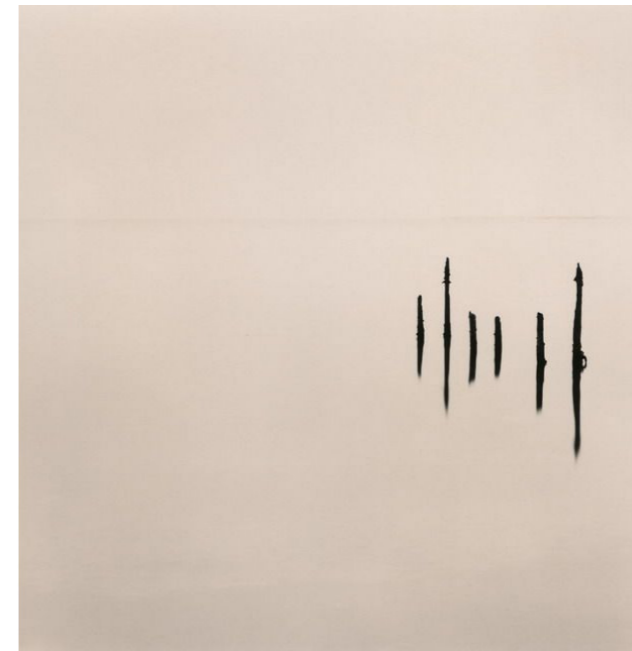

(Kuva 3), Haroocha, 2011. Haroochan kollaasissa on vahva sommittelu. Minua kiinnostaa erilaisten leikattujen kuvien yhdisteleminen lähes villisti, vaikka todellisuudessa sommitelma on hyvin kontrolloitu.

Silent World by Michael Kenna -blogin (2013) hiljaisissa luontovalokuvissa aika on pysähtynyt (kuvat 1 – 3). Kuvat ovat puhdistavia rauhoittumisen hetkiä. Tavoittelin samansuuntaista tunnelmaa. Electöntä, ajatonta ja juuri sen takia hetkessä olevaa. Luonto on minulle loputon inspiraationlähde.

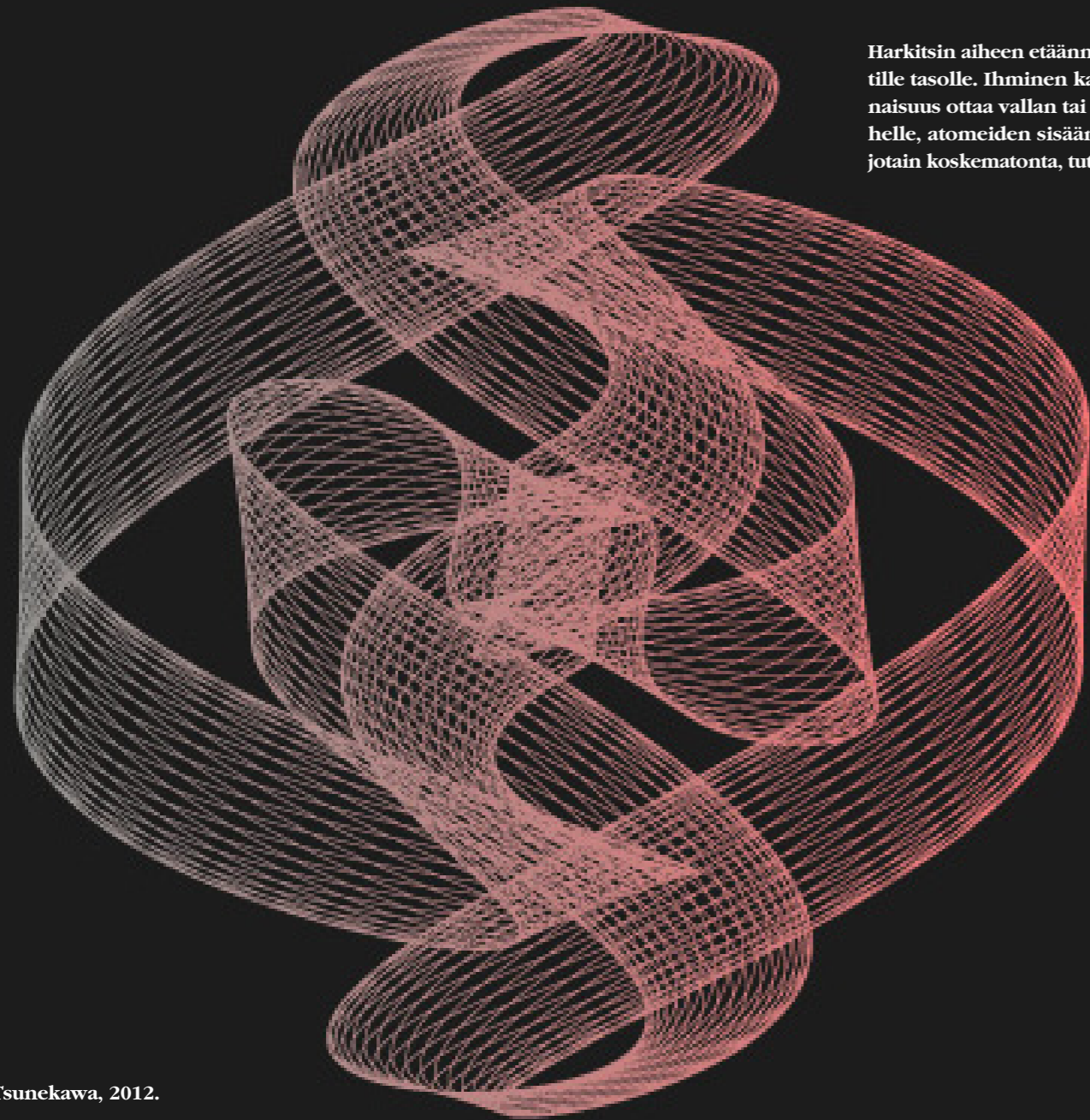
(Kuva 1), Kenna, 2013.

(Kuva 2, Kenna, 2013.)

(Kuva 3, Kenna, 2013.)

(Kuva 1), Tsunekawa, 2012.

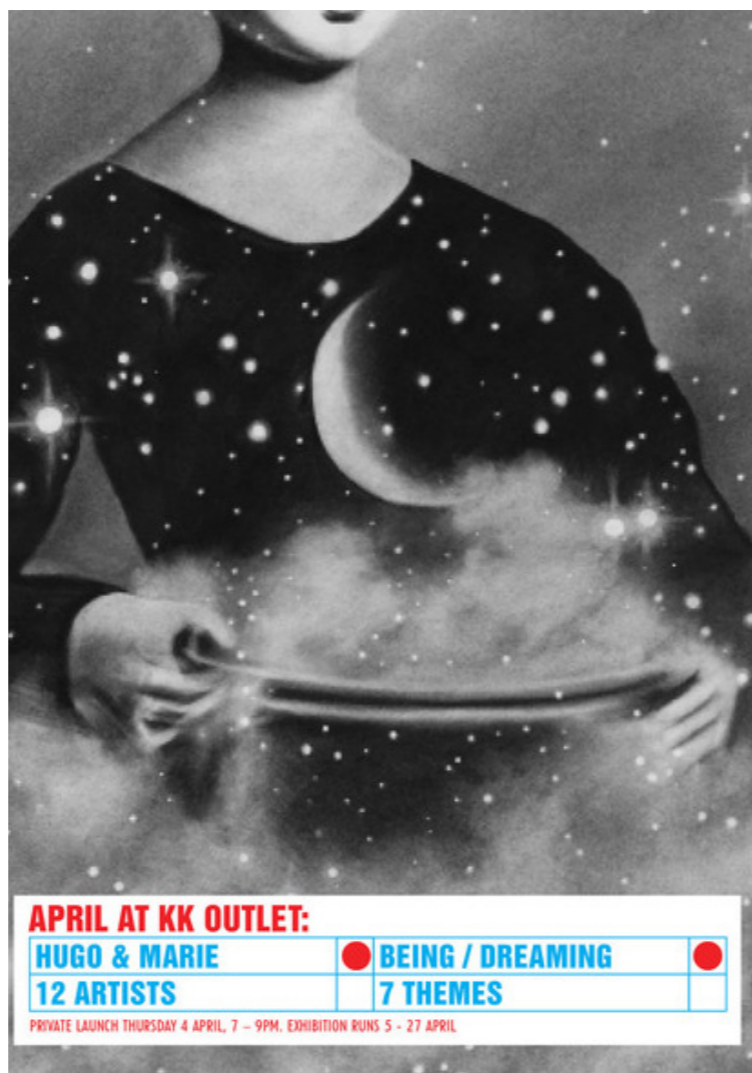
Harkitsin aiheen etäännyttämistä hyvin abstraktille tasolle. Ihminen katoaa ja suurempi kokonaisuus ottaa vallan tai voidaan mennä ihan lähelle, atomeiden sisään. Näin päästään lähelle jotain koskemattonta, tutkimatonta (kuvat 1 ja 2).

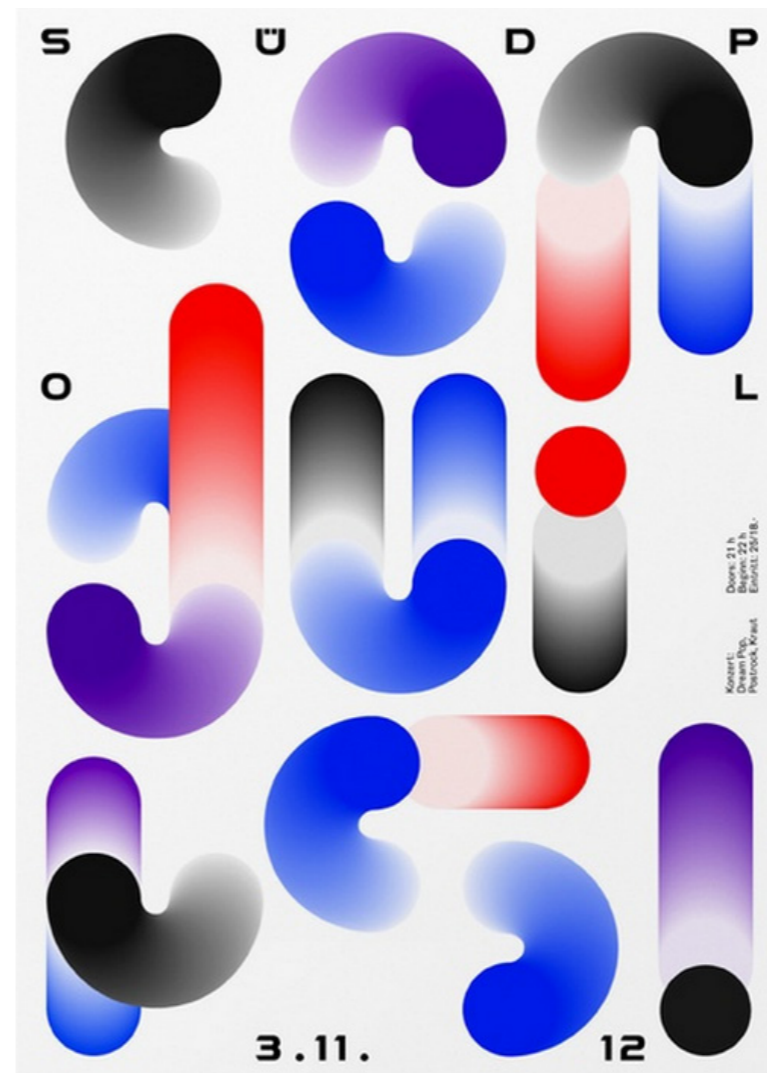
(Kuva 2), Municipal Prints Company, 2011.

(Kuva 1), Vielle, 2011.

(Kuva 2), Cheuk, 2013.

(Kuva 3), Unit Editions, 2013.

Näissä kuvissa on jotain selittämätöntä, pehmeitä muotoja ja hämyä. Kuvat 1 ja 2 koskettavat muistoja, joita on hankalaa paikantaa.

Kuinka saisin välitettyä katsojalle sen mitä näen? Kukin tulkitsee kuvia omista lähtökohdistaan. Pohdin, miten tärkeää on että ohjaan tulkinnan juuri tietynlaiseksi. Tärkeämpää on kuitenkin ehjä tarinankerronta.

Työssäni on mukana maalaamiani kirjaimia. Tutkin eri tavoin muotoina ja kuvina käytettyjä kirjaimia (kuva 3). Kirjainta voi katsoa yhtä hyvin kuvana kuin aakkosenakin.

Kuvan pohjan muodolla on suuri merkitys. Pazin työt ovat neliön mallisia. Pohjan muodon lisäksi kuvia sitoo yhteen muun muassa värimaailma, tekniikka ja niiden epätodellinen maailma (kuvat 1 ja 2).

Omissa kuvissani tulisi olla samankaltaisesti vahva yhdysside kuvien välillä. Sen ei tarvitse rajoittaa vaan enemmänkin luoda kehykset, joiden sisällä tarinan maailma elää.

(Kuva 1), Paz, 2012.

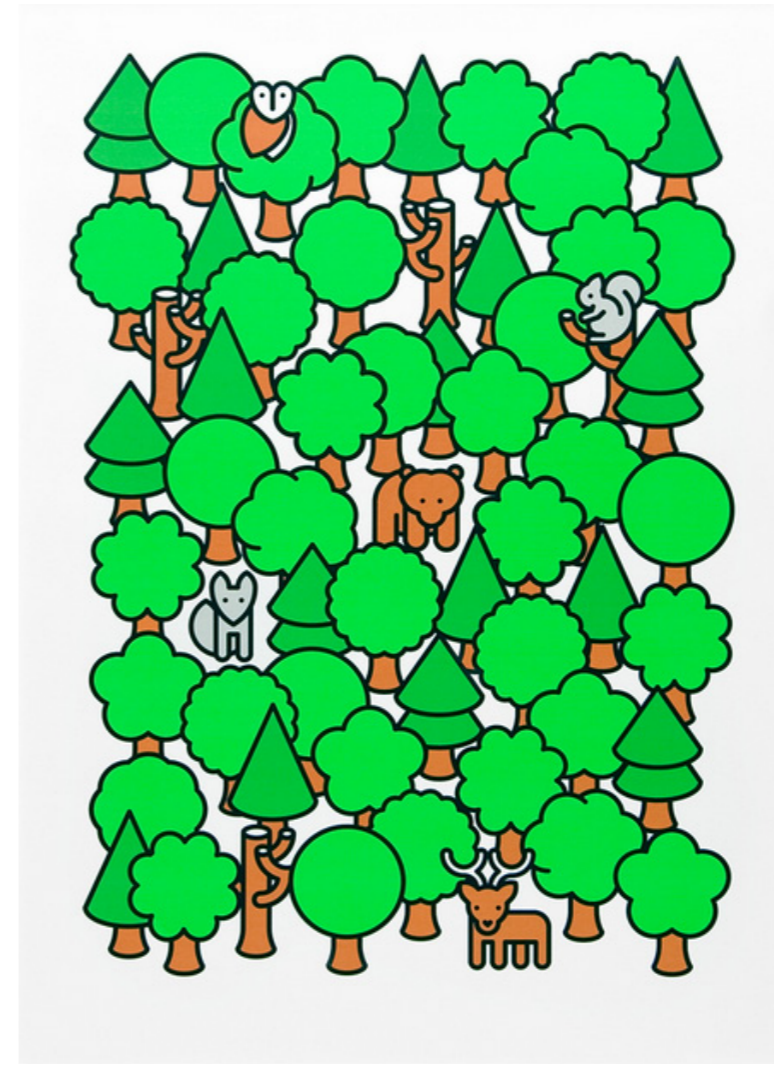
(Kuva 2),
Paz, 2012.

Miten niin vähässä voi välittyä niin paljon?

Kuvassa 2 on jäntevää viivankäyttöä, josta pidän. Kuva 1 perustuu herkkään viivaan. Kuvassa 3 leikitellään erilaisilla viivoilla. Pelkällä viivalla voi tehdä paljon, ilman varjostuksia. Kuvan ei tarvitse myöskään ylettyä paperin reunoista toiseen. Tyhjä tila on myös aktiivista.

(Kuva 1), Redondo, 2012.

(Kuva 2), Maddisongraphic, 2006.

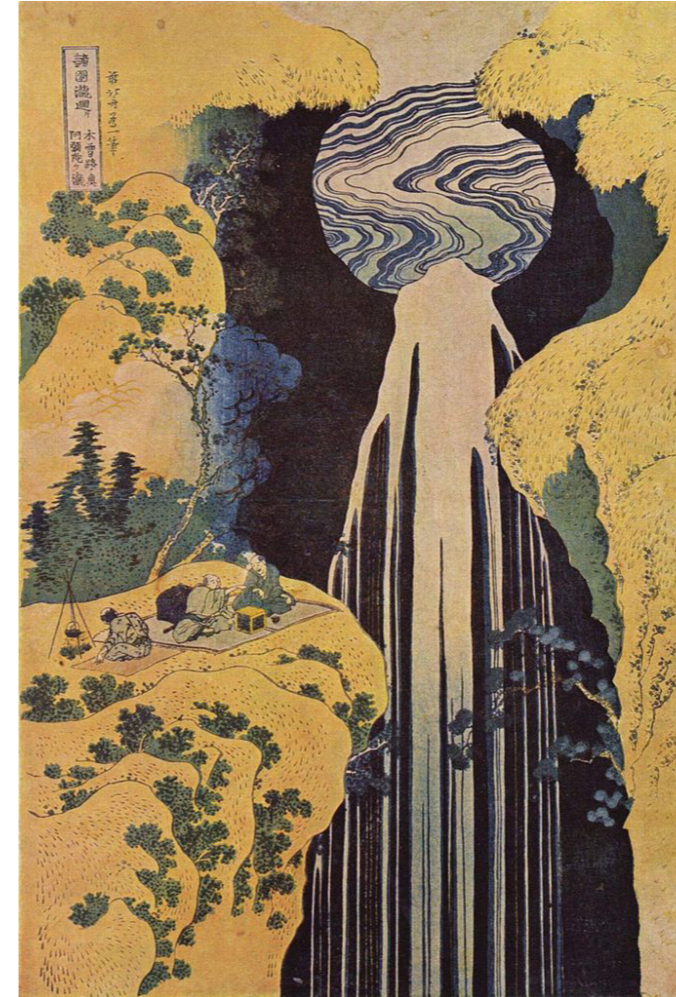
(kuva 3), Saksi, 2011.

(Kuvat 1 – 3), Encyclopedia Pictura, 2008.

Encyclopedia Picturan tekemä musiikkivideo Björkin Wanderlust-kappaleeseen kiteyttää työni kannalta olennaisen ajatuksen. Mihin runoissa ollaan matkalla? Kuten runoissa myös Encyclopedia Picturan videossa jää epäselväksi, onko kyseessä fyysinen vai henkinen matka vai molemmat. (kuvat 1 – 3). Itse asiassa sillä ei ole merkitystä.

Hokusain teosten kanssa (kuvat 4 ja 5) vierekkäin aseteltuna aukeaman kuvissa on paljon samankaltaisuutta muotojen, värien ja sommittelman kautta.

(Kuva 4), Hokusai, noin 1827.

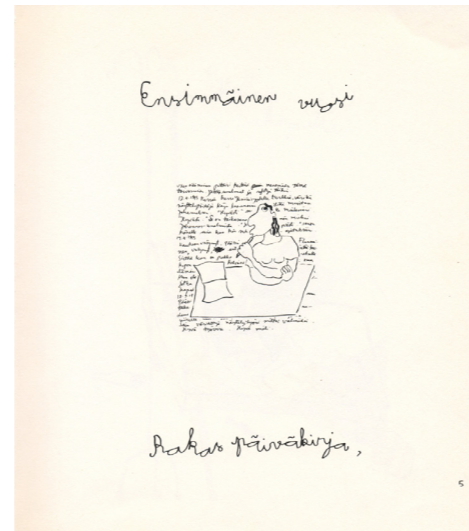
(Kuva 5), Hokusai, noin 1830 – 32.

Haikurunot edustavat japanilaisia perinteitä parhaimmillaan. Sen vuoksi tutkin myös muita, kuvataiteen perinteitä Japanissa. Tutustuin Katsushika Hokusaihin. Hänen kuvansa ovat edelleen moderneja, ne voisivat käsitellä yhtä hyvin tämän päivän teemoja kuin 1800-luvun japanilaisia aihepiirejä (kuvat 4 ja 5).

Tutkin runokirjoja, joiden kohderyhmänä ovat pääasiassa aikuiset. Samoin kuin Hokusain teoksissa myös Tiina Pystynen kuvissa 1 – 3 käsivaralla kirjoitetut tekstit yhdistyvät kiinnostavasti kuviin. Kuva ja teksti puhuvat samaa kieltä ja teksti on myös kuva. ((Pystynen, 1997.)

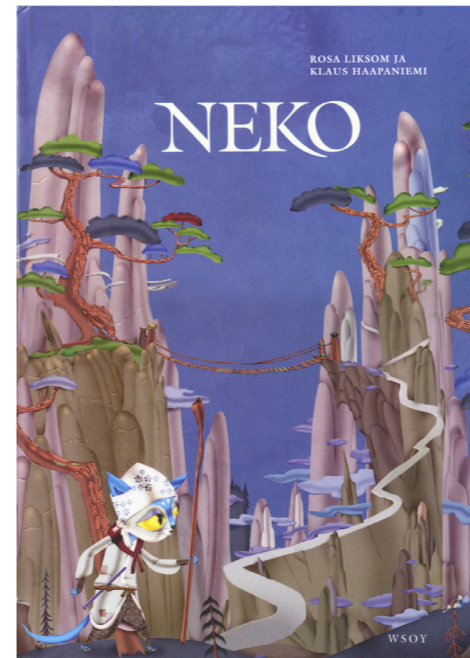
(kuva 1)

(kuva 2)

(kuva 3)

(kuva 4)

(kuva 5)

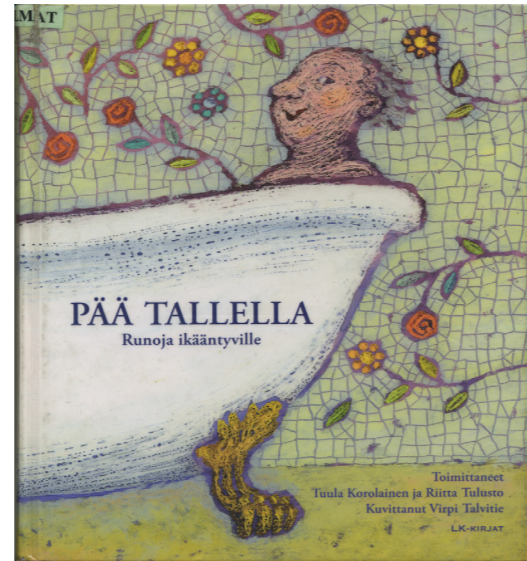

(kuva 6)

Klaus Haapaniemen kuvituksissa (kuvat 4 – 6) huomioni kiinnittyi erityisesti sommitteluun ja kuvien muotoihin. Minua kiinnosti Haapaniemen tapa käsitellä japanilaishenkistä aihepiiriä ja se millä tavoin se välittyi kuvituksista. (Liksom & Haapaniemi, 2009.)

Haapaniemen kuvat saivat minut ymmärtämään, etten halua tehdä liian alleviivatusti japanilaishenkistä kuvitusta, mutta esimerkiksi mustavalkoisuus ja tussin käyttö viittauksena japanilaiseen kalligrafiaan voisi tukea työni kokonaisuutta.

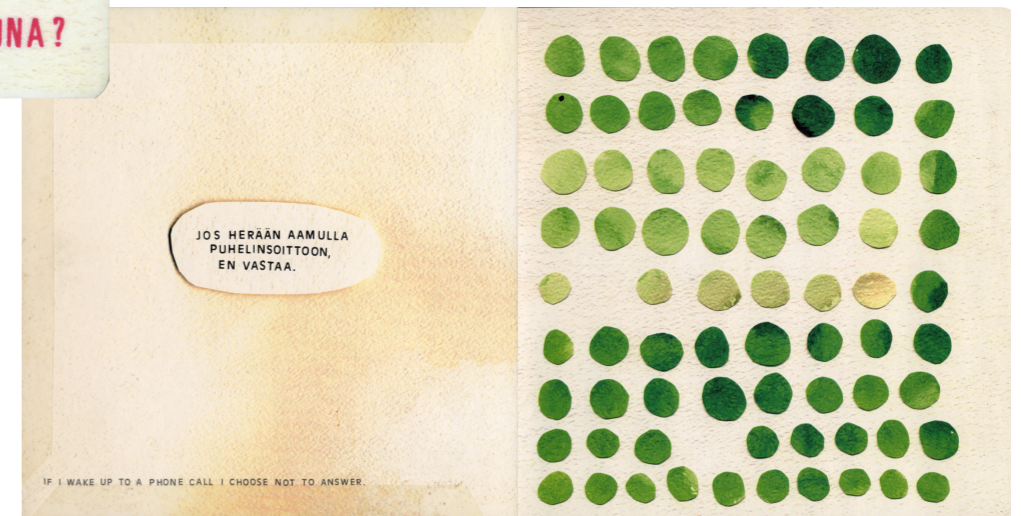
Virpi Talvitien kuvat 1 – 3 ja Jenni Ropen kuvat 4 – 6 ovat pelkistettyjä ja lukijan tulkinta on jätetty vapaaksi. Talvitien ja Ropen kirjoissa on samaa henkeä, mutta Rope on karsinut kuvansa Talvitietä yksinkertaisempiin muotoihin.

(kuvat 1 – 3),
Korolainen, Tulusto & Talvitie, 2008.)

(kuvat 4 – 6) Rope, 2006.

Koin tärkeäksi tutustua erilaisiin iPad-julkaisuihin. iPadin App Storessa ja lehtioskioskissa on tarjolla monella eri tekniikalla tuotettuja julkaisuja. Osa lähenee multimediaa ja osa on ilmaisultaan staattisempia.

Julkaisuja on tyypillisesti tekemässä ryhmä asiantuntijoita. Visuaaliseen kokonaisuuteen vaikuttavat esimerkiksi koodarit, kuvittajat ja graafikot. Olisin mielelläni liittännyt työhöni monipuolista liikkuvaa kuvaa ja ääntä, mutta se olisi syönyt panostani kuvittamisen, typografian ja taiton suhteen. Sain tehtyä laadukkaamman työn, kun keskityin ydinosaan.

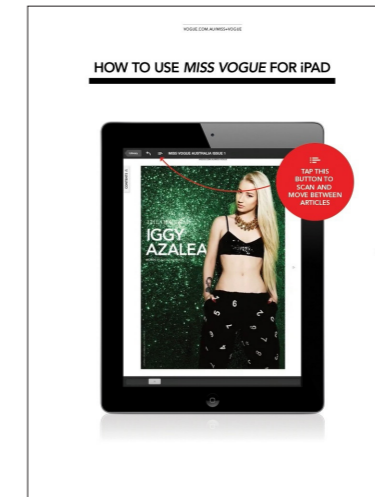
Australian Teen Vogue yhdistää raikkaasti ja sulavasti iPadin mahdollistamia elementtejä lehden sisältöön (kuvat 1 – 7). Videot, animoinnit ja muut interaktiiviset elementit ovat hyvin luontevia ja luovat lehdelle lisäarvoa. Julkaisun rakenne on lineaarinen, joten selailu lehden eri sivuilla on helppoa huolimatta monipuolisista toiminnallisuuksista. Sain Teen Voguesta paljon ideoita opinnäytetyöhöni, erityisesti sisällysluetteloon ja navigointiohjeisiin.

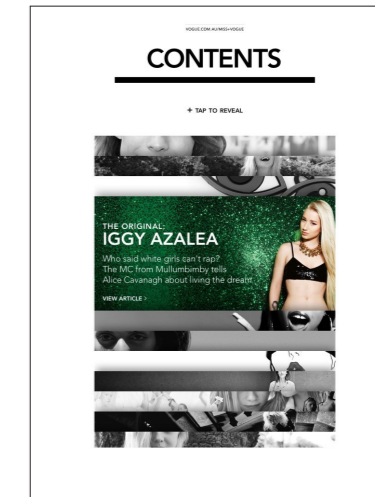
(Kuvat 1 – 7, News Life Media, 2013.)

Navigaatio-ohjeet

Tyylikäs tapa esittää kuvan tiedot mallin oikealla puolella

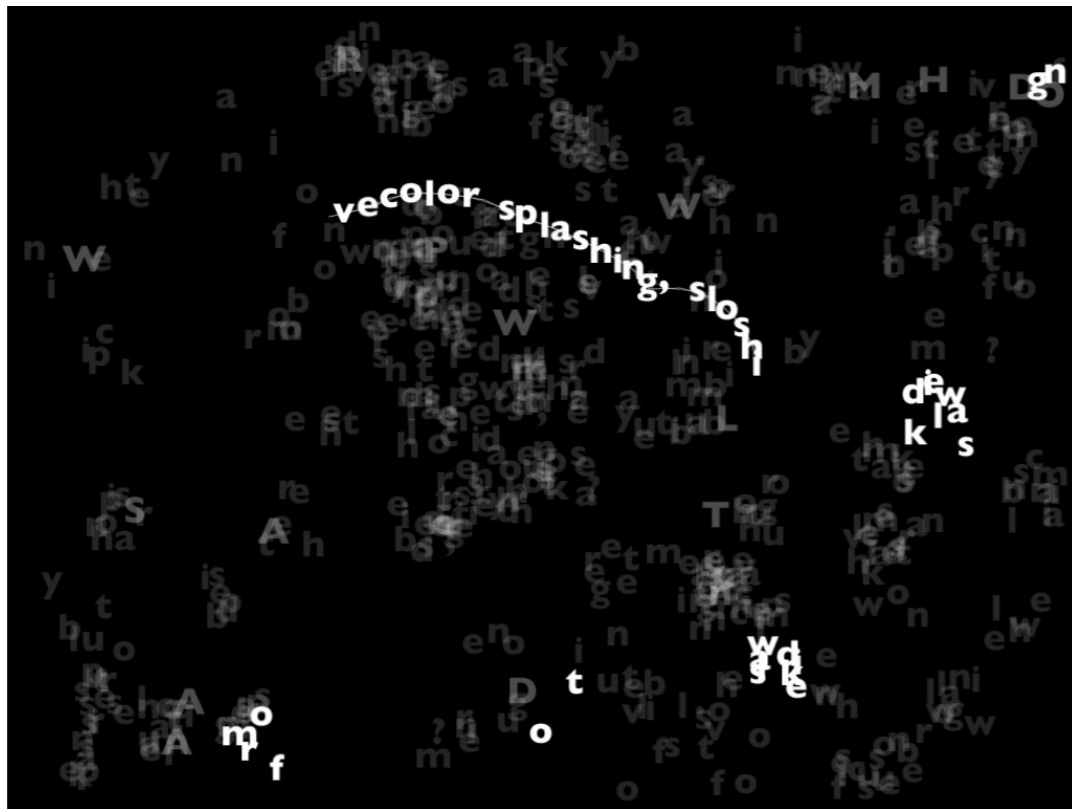
Interaktiivinen sisällysluettelo

Siksakkiin liikkuvat kuvat

Speak on iPadille suunniteltu interaktiivinen runosovellus (kuva 1). Sen suunnittelijana on Jason Lewis. Käyttäjät voivat luoda sovellukseen sisältöä lisäämällä siihen omia tekstejään ja kokeilla siten sovelluksen vuorovaikutteisuutta omien runojensa kautta. Speak on ensimmäinen runoutta varten tehty sovellus. Sitä kehitetään edelleen ja tavoitteena on saada interaktiivisuus entistä monimuotoisemmaksi.

Runoja voi katsella painamalla tabletin näyttöä sormella, jolloin osa kirjaimista näkyy kirkkaampina. Vetäessä sormeaan näyttöä pitkin yhä painaen, katsoja kerää pyyhkäisyn mukana kirjaimia. Kirjaimista muodostuu runon säikeitä ja useammasta pyyhkäisystä syntyy runomittainen tarina. Lukijan rooli on aikaisemmin esitelyihin sovelluksiin verrattuna aktiivinen ja sovellus muistuttaa peliä.

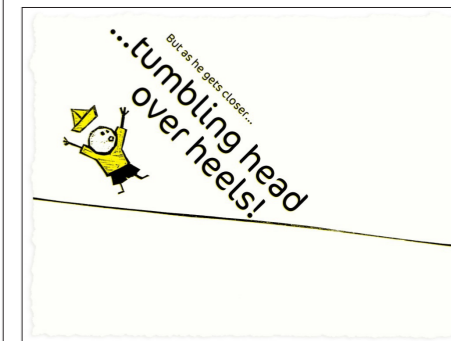
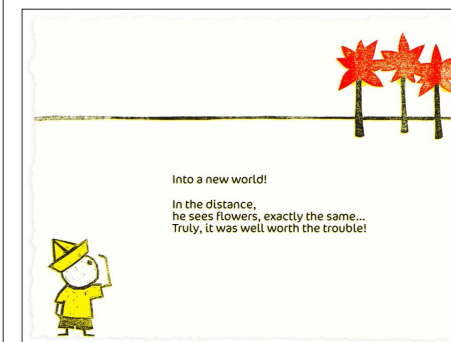
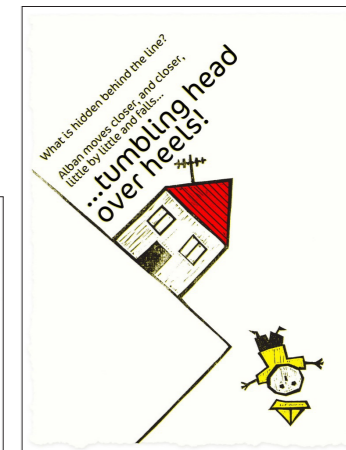

(kuva 1), Lewis, 2013.

Head over heels! on Les Petites Mainsin julkaisema interaktiivinen lastensatu (kuvat 2 – 6). Tabletilta katseltavan sovelluksen tekstit ovat lyhyitä runomaisia värssyjä. Julkaisusta käy hyvin ilmi, miten suuri merkitys julkaisun rakenteella on. Pienin ja yksinkertaisin elementein toteutetun julkaisun idea piilee sen labyrinttimaisessa rakenteessa. Tarinassa poika putoaa kadunkulmasta alas ylösalaisin ja kun iPadiä kääntää, löytää pojan uudesta maailmasta, johon hän tipahti ja tarina jatkuu, kunnes poika tippuu taas ja niin edespäin.

(kuvat 2 – 6), Les Petites Mains, 2011.

Luonnokset

Luonnosteluvaiheessa luin runot moneen kertaan läpi. Halusin nostaa muutamia kohtia tekstistä esiin. Tein valitsemistani kohdista pikkukuvia, joita työstin pitkän aikaa. Osan ideoista heitin roskeen ja osa kuvista muuttui aivan toiseksi yrittäessäni saada välitettyä haluamani viestin kuvan välityksellä. Tämän aukeaman luonnokset ovat saman kuvan eri kehittälyvaiheita. (Kuvat 1 – 3.) Harkitsin maalatun tekstin käyttämissä kuvien ja fonttien ohella ja kokeilin erilaisia tapoja maalata sanoja tai koko runo (kuvat 4 ja 5).

Runot kuvaavat vuotta elämästäni, jolloin jäin pois töistä opintovapaalle työuupumuksen vuoksi. Ajatuksenani oli kertoa toinen tarina kuvin ja toinen sanoin, paljastaa uusi näkökulma tekstiin.

Matkalta matkalle:

irtautuminen ja työpaikasta lähtö

Hakusenin luona:

ensimmäiset viikot vapaalla

Nagaton sola:

koulun alku syksyllä,
oman itseni uudelleen määrittelyä

Kolme runoa Kison tiellä:

elämä on talvea ja kevättä,
kylmää viimaa ja kukkaloistoa

Sairastan Iidassa, kaksi runoa:

nupullaan oleva valoisa tulevaisuus

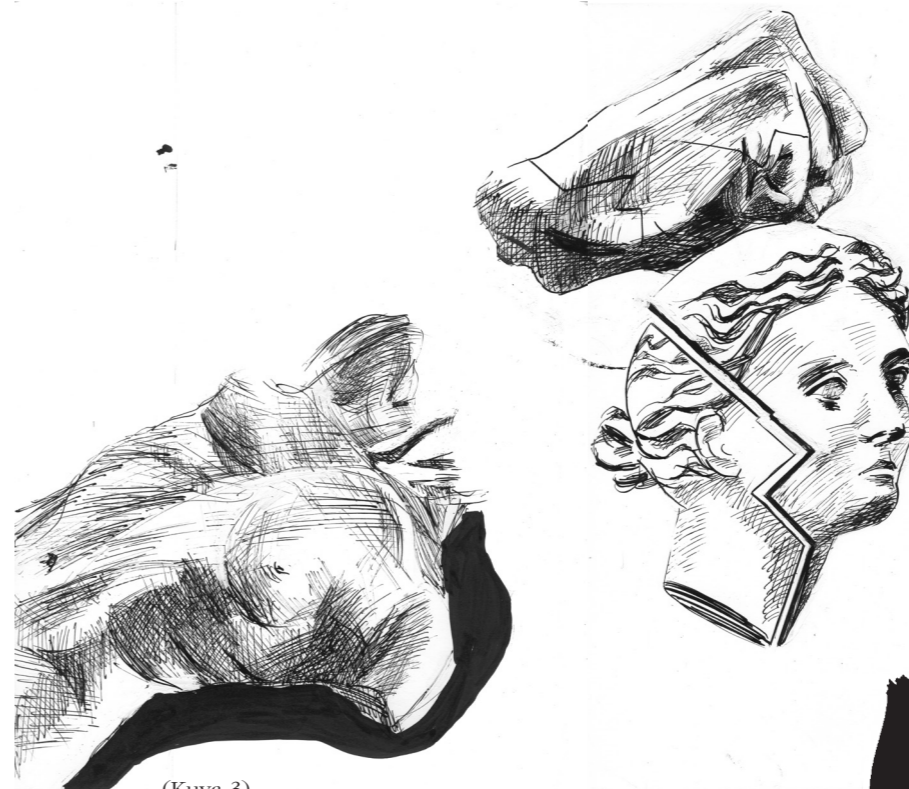
Hahmottelin aikaisessa vaiheessa kuvakäsikirjoitusta pikkukuvien pohjalta ja tein samalla ensimmäisiä tekniikkakokeiluja kartoittaakseni erilaisia kuvitusvaihtoehtoja ja varmistaakseni, että kuvat toimivat valitsemallani tekniikalla. Alusta asti oli selvää, että haluan tehdä työn niukalla väripaletilla. Sain ohjaajiltani kannustusta kuvien viemiseksi abstraktimpaan suuntaan.

(Kuva 1)

(Kuva 2)

(Kuva 3)

me n
erotuamme

(Kuva 4)

viivasuora
erotuamme
tie tänne tie tänne

(Kuva 5)

Tutkin erilaisia tussaustekniikoita. Lorenzo Mattotin kuvitukset satuun Hannu ja Kerttu (kuvat 1 ja 2) inspiroivat minua ekspressiivisyydellään. Valitsin välineeksi g-terän sen ilmaisukyvyn vuoksi verrattuna kuitukärkikynään. Inspiraatiomateriaalini pohjalta sain uskoa viivapiirustuksen voimaan. G-terän rinnalla käytin sivellintä ja mustaa tussia kontrastin aikaansaamiseksi kuviin. Lisäsin muutamaan kohtaan kollaasitekniikkaa tuodakseni lisää kerroksellisuutta työhön. Kollaaseja on tarkoituksellisesti vain muutama, jolloin ne saavat enemmän painoarvoa, mutta toisaalta useammassa kuin yhdessä kohdassa, jotta ne eivät jää irrallisiksi elementeiksi.

(Kuva 1), Mattotti, 2013.

(Kuva 2), Mattotti, 2013.

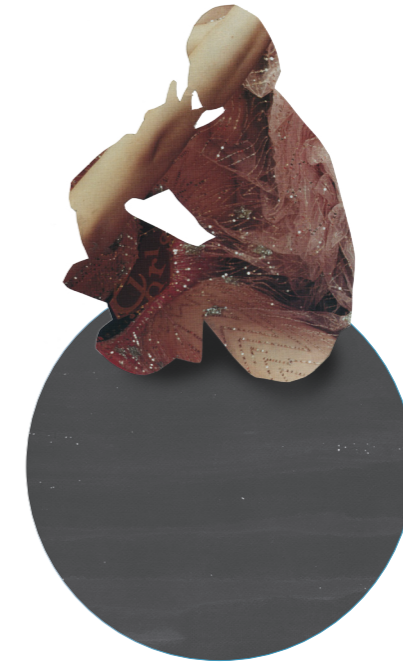
Kokeilin rajoja viivapiirustuksen ja siveltimellä maalaamisen välillä. Painotus meni lopulta viivankäytön suuntaan, sillä se on pelkistetympää kuin pensselillä

maalaaminen, mikä palvelee työlle hakemaani luonnetta. Luonnoksien avulla hain kuville yhtenäistä linjaa, joka jatkuisi läpi työn. Tätä varten tein erilaisia kokeiluja sekä kuvista että tekstin maalaamisesta ja sen liittämistä osaksi kuvia. (kuvat 3 – 6 sekä sivut 48 – 49 kuvat 1 ja 2).

Rinta rinnan luonnosten piirtämisen kanssa pohdin teknistä toteutusta iPadille. Kuvien muoto, koko ja sisällön ratkaisut riippuvat käyttötarkoituksesta eli julkaisun rakenteesta. Sen vuoksi rakenteen pohtiminen on tärkeää alusta alkaen. Lopulta huomasin, että suuripiirteinen suunnitelma julkaisun rakenteesta riittää luonnosteluvaiheessa, sillä myös kuvat elävät ja saattavat muuttua aivan toisiksi siihen mennessä kun ne ovat valmiit.

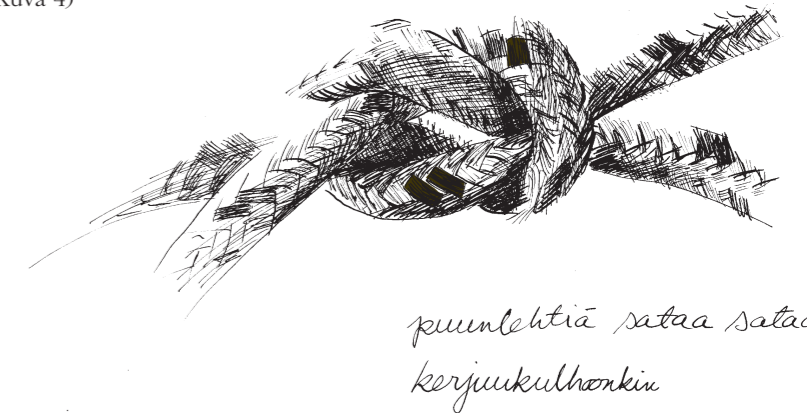
(Kuva 3)

(Kuva 4)

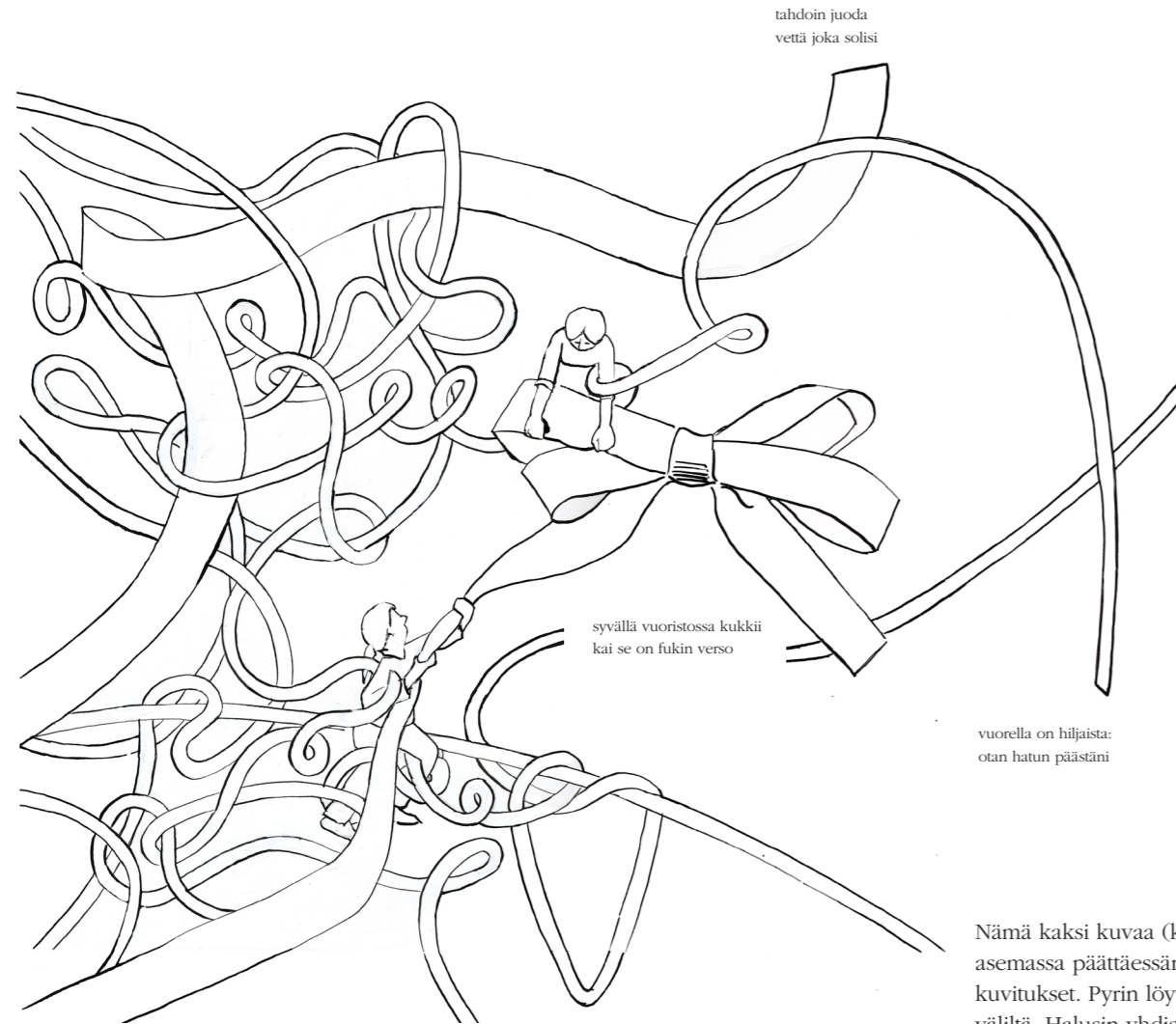
*Ilotalon
nainen*

(Kuva 5)

(Kuva 6)

*puunlehtiä sataa sataa
kerjuukulhonkin*

tahdoin juoda
vettä joka solisi

syvällä vuoristossa kukkii
kai se on fukin verso

vuorella on hiljaista:
otan hatun päästäni

Nämä kaksi kuvaa (kuvat 1 ja 2) olivat avain-
asemassa päättäessäni, millä tyyllillä toteutan
kuvitukset. Pyrin löytämään keskitien näiden
väliltä. Halusin yhdistää tussilla maalatut sanat,
jäntevät viivapiirroksiset, siveltimellä tussatut
alueet ja kollaasitekniikan.

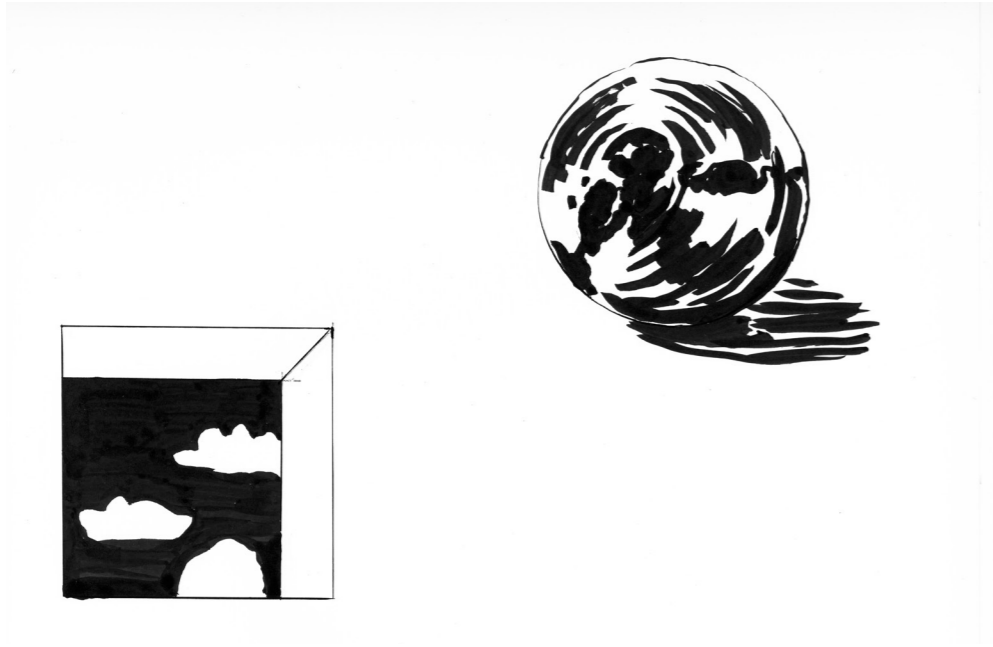
(Kuva 1)

veden pohjalla
koko matkamiehen taivas, kuukin

minä olen

(Kuva 2)

(Kuva 1)

Hain pitkään tapoja viestiä haluamiani tunnetiloja juuri oikeanlaisena katsojalle. Näytin piirustuksiani lähipiirille ja kuuntelin, mitä he kuvissa näkevät. Osa kuvistani tulkittiin aivan väärin, mikä hämmästytti, mutta samalla auttoi työn edistämässä. Esimerkiksi kuvan 1 pallo tulkittiin rasiaksi ja ikkunakuvan (kuva 2) merkitys jäi epäselväksi, vaikka

itse näin kuvassa ulkomaailman katse-
lua sisältä huoneesta päin, ikkunalasin
läpi. Ensimmäisten kuvitusteni valmis-
tuttua opinnäytetyöni ohjaaja ehdotti
henkilökohtaisempaa otetta kuvituksiin
ensimmäisessä tapaamisessamme. Hän
kehotti minua miettimään, miten saisin
itseni mukaan ikkunakuvaan (kuva 2) ja
mitä ikkunasta voisi näkyä. Bussipysä-

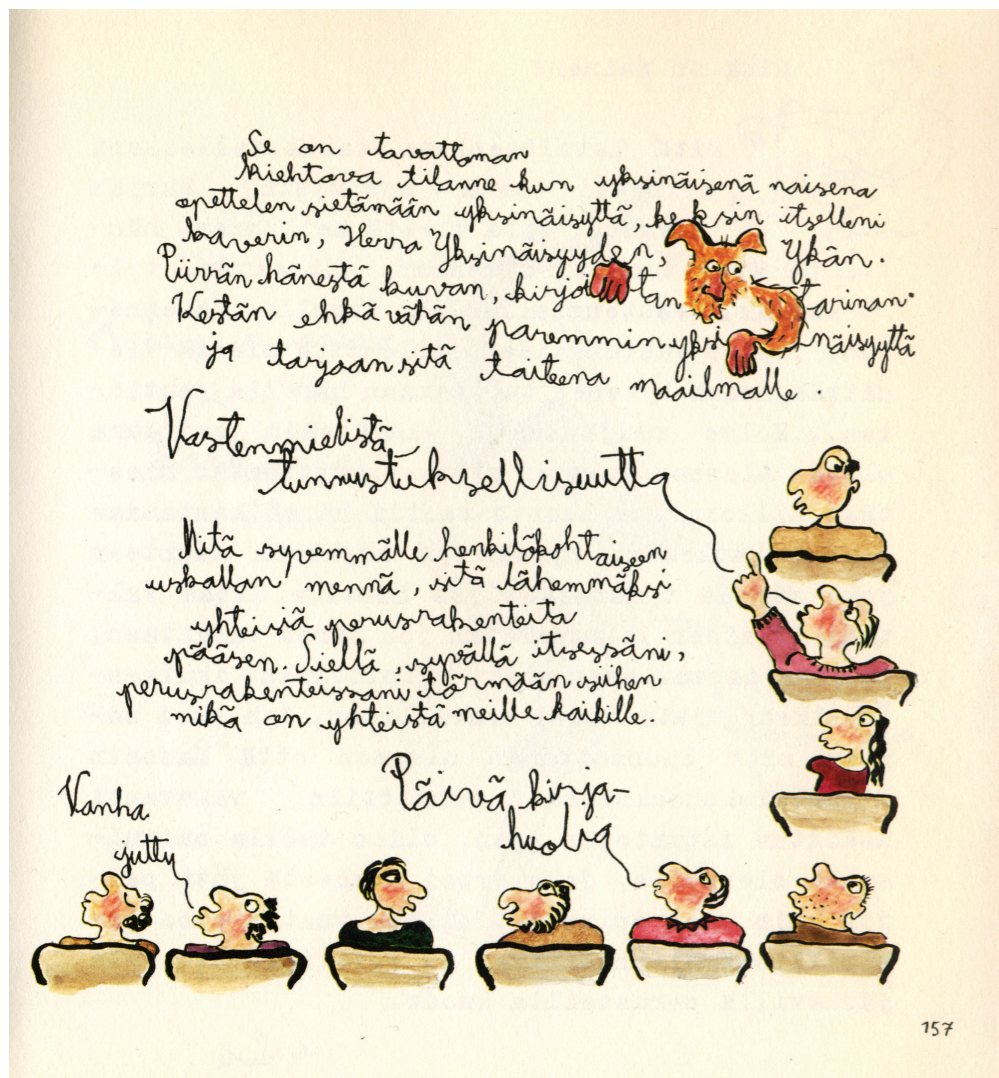
killä kylmissään odotteleva hahmo, jolla on pallo kainalossa (kuva 3) jäi opinnäytetyön ohjaajalleni etäiseksi. Palasin inspiraatiomateriaaliini ja mietin, miksi koin inspiraationa olleet kuvat niin henkilökohtaisiksi. Esimerkiksi Mustosen teos kuvassa 1 sivulla 22 tuntui henkilökohtaiselta, vaikka kuva onkin yleisluontoinen.

(Kuva 2)

(Kuva 3)

(Kuva 1), Pystynen, 1997.

(Kuva 2)

Asia jäi hautumaan, kunnes luin Tiina Pys-
 tysen kirjaa Ystävänä yksinäisyys (1997).
 Pystynen kertoo kirjan loppupuolella
 kuvitustyöstään (kuva 1). Ymmärsin, että
 henkilökohtaisuus auttaa lukijaa samais-
 tumaan kuviin. Tämä oivallus ratkaisi
 asian ja päätin lisätä itseni päähenkilöksi
 kuviin. Kuvat 2 ja 3 ja uudet versiot edel-
 lisen aukeaman kuvista 2 ja 3 henkilö-
 kohtaisemmalla otteella toteutettuna ja
 päähenkilön kera piirettynä.

(Kuva 3)

(Kuva 1), Sormunen, 2012.

Tein hahmosta oman kuvani, sillä tarina kertoo omista kokemuksistani. Pyrin pitämään piirustuksissa esiintyvän hahmon melko samanlaisena läpi työn, jotta se olisi helppo tunnistaa. Tunnistamista helpottamaan tein hahmolle raitapaidan sekä poninhännän. Hahmoa ei ole piirretty mallista, mutta tarvittaessa, jos asennon hahmottaminen oli vaikeaa, pyysin mallia apuun. Hahmon kehittämisessä auttoi myös Riikka Sormusen kuvitukset. Uskoakseni niissä on käytetty pohjana elävämallinpiirustuksia, mutta tekijä on ottanut ohjat omiin käsiinsä hahmojen muokkaamisessa, samoin kuin minä. Sormusen töiden avulla huomasin, ettei kaikkia ideoita tarvitse laittaa samaan kuvaan. Silloin katsojankin on helpompaa ymmärtää kuvan viesti.

(Kuva 2), Sormunen, 2012.

Kuvakäsikirjoitus ja sivusommitelma

Onnistuneen kuvitustyön takana on huolellisesti tehty kuvakäsikirjoitus. Siitä ilmenee, millaisia kuvia tekstin kuvittamiseen tarvitaan ja miten käytetty teksti on sommiteltu suhteessa kuviin. Kuvakäsikirjoituksen täsmentyessä selvää, onko luonnosteltuja kuvia liikaa vai tarpeeksi, mikä on käytettyjen elementtien, tekstien ja kuvien, suhde toisiinsa, jotta ne pysyvät jännitteisinä. Sivusommitelmasta käy ilmi yksittäisen sivun tai tämän työn tapauksessa yhden runon kuvien ja sanojen sommittelu sekä tyhjän tilan käyttö. (Hagelberg, luento 13.3.2013.)

Halusin pitää kokonaisuuden yhtenäisenä, mutta antaa jokaiselle runolle oman luonteensa. Tavoittelin seesteistä tunnelmaa. Pohdin hyvin paljon, millaista julkaisua olisi kiinnostavaa lukea, mikä pitää mielenkiintoa yllä. Siihen ei tarvita

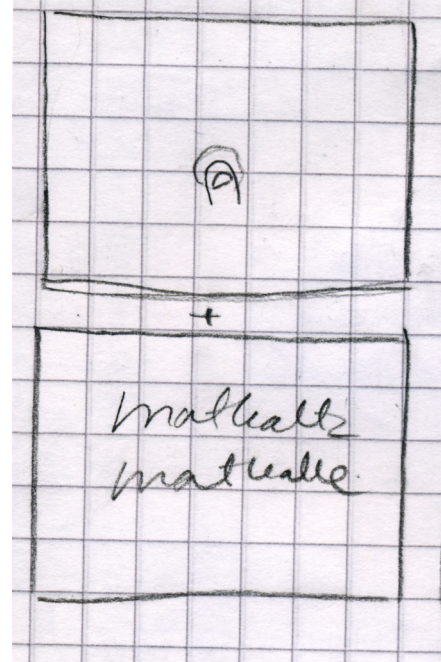
sirkustemppeja. Vaikka Kai Niemisen suomentama Santôkan runoja sisältävä kirja on hyvin pelkistetty eikä pidä ulkomuodollaan itsestään suurta ääntä, se on loppuunmyyty. (Basambooks.com, 2013.) Ideoin ja suunnittelin rohkeasti etunojassa enkä jäänyt miettimään kaikkia teknisiä ongelmia, joita toteutuksen kanssa voisi syntyä.

Kuvakäsikirjoituksen tekeminen oli haasteellista. Runoja kuvittavat pikkukuvat tuntuivat liittyvän jokaiseen kohtaan tai ei mihinkään. Kun kokonaisu suunnitelma oli valmis, aloin hahmotella tarkemmin yksittäisiä kuvia. Sommittelua ei voinut miettiä vain runo kerrallaan vaan edellinen ja seuraava runo piti olla koko ajan rinnalla (sivut 56 – 67, kuvat 2 – 4).

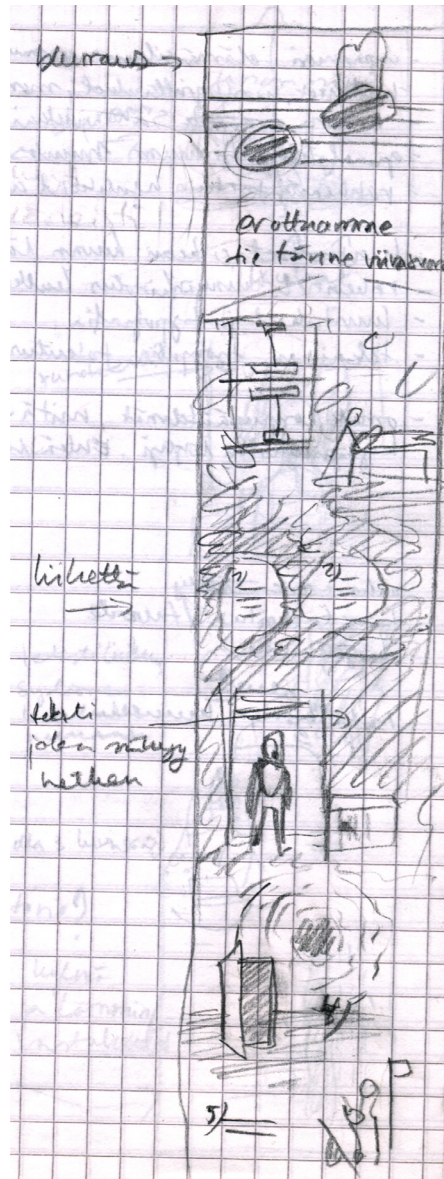
IPadia kääntäessä kuvan rajausta muuttuu pystystä vaakaan ja päinvastoin kuvan pystyessä samana. Kaikki olennaisen kuvassa piti näkyä molemmissa suunnissa

ja samaan aikaan. Horisontaalisen pohjan piti pysyä yhtä kiinnostavana kuin vertikaalisenkin, vaikka edellisessä näyttettiin kuvan reunoja enemmän.

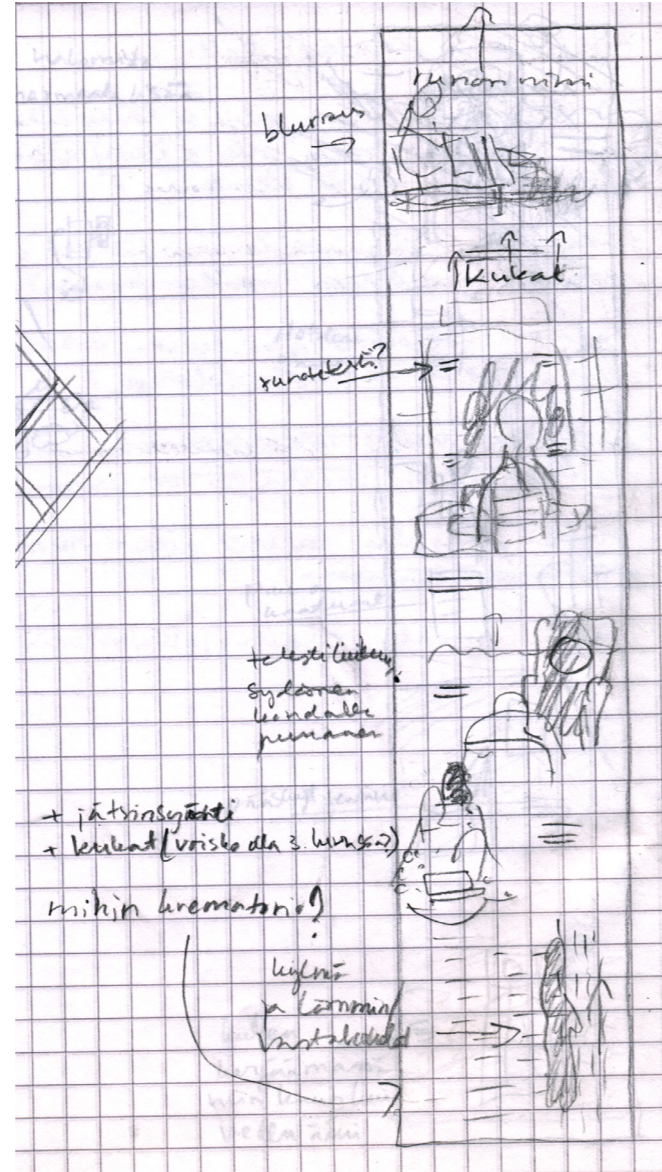
Sähköisen julkaisun kuvakäsikirjoituksen, rakenteen ja interaktioiden suunnittelun tulee kulkea käsi kädessä. Piirsin interaktioiden mukaan kuvakäsikirjoituksiin (sivut 56 – 67, kuvat 1 – 5). Tabletille suunnitteleminen on minulle uutta ja sen vuoksi näiden kolmen huomioonottaminen vaati aikaa. Palaan luvussa Tekninen toteutus tarkemmin julkaisuni rakenteen ja interaktioiden yksityiskohtiin.

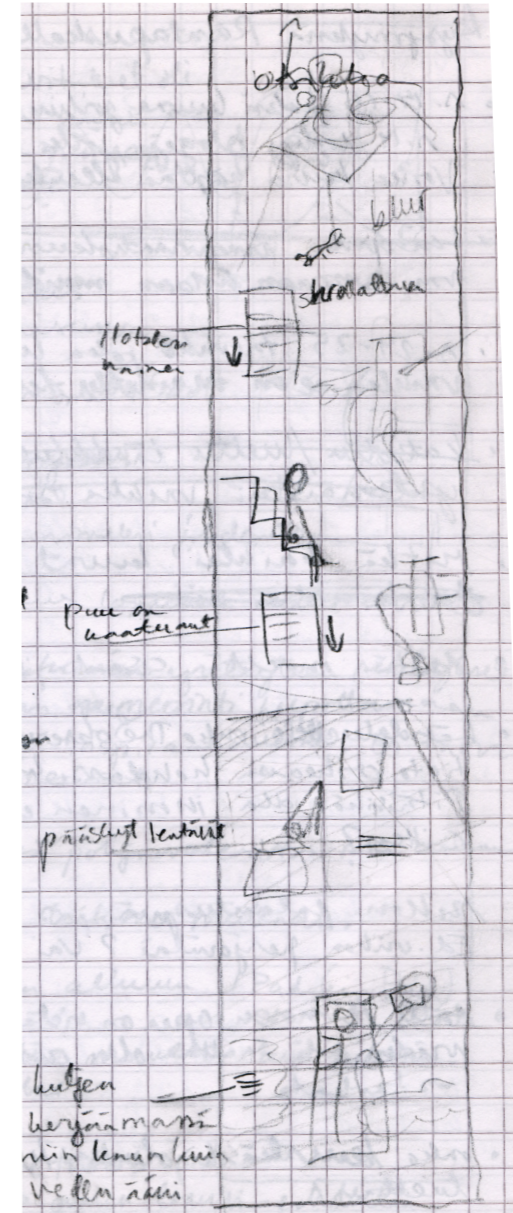
(Kuva 1), kansi

(Kuva 2), ensimmäinen runo

(Kuva 3), toinen runo

(Kuva 4), kolmas runo

(Kuva 5), Santökan päiväkirja

(Kuva 1), Linko, 2013.

(Kuva 2), Linko, 2013.

Piirustukset ja tussaus

Kuvitustyylin täsmentämisessä meni yllättävän kauan. Kävin työharjoittelussa kesken opinnäytetyörupeamani. Harjoittelussa totuin esittelemään omia näkemyksiäni ja puolustamaan mielipiteitäni. Saatuani harjoittelun kautta lisää itsevarmuutta, päätökset kuvituksen tyylin vakiinnuttamisesta helpottuivat.

Kuvasta toiseen toistuvia elementtejä ovat g-terällä tehdyt viivapiirroksot, siveltimellä tussatut mustat alueet ja kollaasitekniikka yhdistettynä näihin. Elementtien välille syntyy jännitettä kontrastien, valöörien ja erilaisten pintojen avulla. Maalasin osan tekstistä ja osan tein tietokoneella valitsemallani fontilla. Maalatut sanat auttoivat painotusten tekemisessä ja lisäsivät työn omakohtaisuutta. Sekä maalatut että fonteilla kirjoitetut sanat ovat kuvia ja muotoja, jotka välittävät tunteita.

Sain tukea ajatuksilleni Linda Lingon töistä, joihin tutustuin Designmuseon Don't Shoot the Messenger -näytellyssä. Kävin Lingon internetsivuilla ja näin hänen tussilla maalaamiaan kirjaimia ja sanoja. Työt nähdessäni sain yhä varmemman olon oman projektini oikeasta suunnasta (kuvat 1 ja 2).

Mustan kulku kuvituksissa jakautuu runojen mukaan. Kuvaan ensimmäisessä runossa irrottautumista uupumuksen aiheuttaneesta ympäristöstä. Tunnelma oli hyvin painostava ja siksi kaikki on mustaa. Toisessa osassa olen mökillä lomamatunnelmissa. Valoisuus ja kesä valtaavat minut, mutta tajuan samalla, etten muista kuka olen. Näen peilistä kasvot ja kysyn, kuka tuo on. Sen jälkeen koettavat sekasorron ja itsensä hakemisen hetket, joita kuvaan keskiharmaalla tussinkäytöllä. Lopussa elämä jäsentyy ja tasapaino löytyy. Tähän osaan hain mahdollisimman jäntevää vaikutelmaa

selkeällä musta-valkoinen vaihtelulla kokonaisvaikutelman pysyessä vaaleavoittoisena.

Työjärjestys oli seuraava: ensin piirsin lyijykynällä piirustukset, sitten tussasin ne. Sen jälkeen aloin lisätä kokonaisuuteen leikatun kuvapintoja. Olin ennalta päättänyt, mihin kohtiin leikatun kuvia tulee. Samanaikaisesti aloin maalata kirjaimia ja sanoja. Yhdistin kuvaleikkauksia sekä tussimaalauksia sanoissa. Pidin koko ajan silmällä kokonaisuutta, jotta jännite, kontrastit ja kokonaisuus pysyisivät yhtenäisenä.

Hieman ennen kuvitusten lopullista muotoa skannasin piirustukseni ja testasin niitä iPadilla. Näin, miten kuvat toimivat laitteen näytön koossa. Tein kokeiluja interaktiivisesta sisällöstä, siitä miten kuvat ja tekstit toimisivat lopullisessa työssä. Kuvien lopullinen muoto täsmentyi käsikädessä tekni-

sen toteutuksen kanssa. Näin mitä tarvitaan lisää ja minkä voi karsia pois.

IPadille suunniteltaessa on todella tärkeää tarkastaa aika ajoin, miltä työ näyttää tabletilla. Tietokoneen ruudun koko on suurempi ja mittasuhteet erilaiset kuin tabletilla. Myös kuvan sisältö näkyy pienemmässä koossa. Tein alkuperäiset piirustukset A3-kokoiselle paperille. Pyrin ottamaan koko ajan huomioon, minkä kokoisena kuvat näkyvät iPadilla, mutta yllätyksiä sattuu silti. Kuvan teho voi esimerkiksi kärsiä, kun sitä pienennetään.

Typografia

Typografia on sekä taidetta että viestintää (Itkonen, 2003). Lukija näkee ja lukee tekstin typografiavalintojen kautta (Ikonen, 2012). Kirjaintyyppin eli fontin valinta vaikuttaa tekstin tulkintaan. Kirjaintyyppin selvyys tarkoittaa sen helppolukuisuutta (readability). Kirjaintyyppien erotettavuus toisistaan merkitsee yksittäisten merkkien nopeaa tunnistettavuutta (legibility) (Itkonen, 2003.)

Lähtöajatuksena fonttivalintaani oli ajatus klassikoista. Santôkan runot ovat japanilaisia klassikoita, joten klassinen fontti sopisi niiden pariin. Halusin valita runojen tekstiin päätteellisen antiikvontin. Antiikvateksti on todettu groteskia helppolukuisemmaksi, sillä antiikvojen vaakasuorat päteviivat ohjaavat silmää ja helpottavat rivillä pysymistä. Kaikista helpointa on lukea antiikvoja, joiden vahvuuskontrasti on hillitty. (Itkonen, 2003.)

Pyrin valitsemaan mahdollisimman hyvin iPadilla toistuvan, vähäeläisen kirjaimen, joka antaa julkaisun muulle sisällölle pääroolin. Helppolukuisuus iPadilla merkitsee suurempaa riviväliä ja fontin pistekokoa kuin esimerkiksi kirjassa. Sopiva pistekoko liikkuu keskimäärin 18-25 pisteen välillä. Tekstin asetukset löytyvät parhaiten, kun tekstiä katselee tabletilla.

Lopulta valitsin kahden väliltä, Century Schoolbookin (kuva 1) ja New Century Schoolbookin (kuva 2). Fonttien kirjainten muodot ovat hyvin lähellä toisiaan. New Century Schoolbook on mielestäni kliinisempi Century Schoolbookiin verrattuna ja sen vuoksi valintani on jälkimmäinen. Century Schoolbookin suunnitteluvuosi 1919 (Itkonen, 2003) osuu lähelle vuotta 1935 (Santôka, 1935) eli ne ovat samalta aikakaudelta. Tämäkin seikka tukee valintaani.

nyt otan kuvan:
punaiset lehdet varisevat

marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun

kevät on tullut
sinne saakka
minne veden ääni

(kuva 1), Century Schoolbook
Fontti on suunniteltu alunperin lasten koulukirjoja varten. Fontin muodot ovat selväpiirteisiä ja kirjaimet suuria. Yleismuodoltaan kirjaintyyppistä tehtiin pehmeä. Lyhyet ylä- ja alapidenykset ja leveät päätteet aikaansaavat rauhallisen ilmeen. (Itkonen, 2003.)

nyt otan kuvan:
punaiset lehdet varisevat

marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun

kevät on tullut
sinne saakka
minne veden ääni

(kuva 2), New Century Schoolbook

Nagaton so

kevät kylmällä
ilotalon nainen tuli
tuomaan kolikon

(kuva 3), Työni otsikoiden pistekoko on 60 pikseliä ja riviväli 67 pikseliä. Leipätekstin pistekoko on 21 pikseliä ja riviväli 30 pikseliä.

Lisäsin Santôkan runojen joukkoon omia kommenttejani. Ne ovat päiväkirjamerkintöjä kulkemani matkan varrelta, omia ajatuksiani runosta. Vaihtoehtoisesti kokeilin joidenkin runon sanojen korostamista tekstin joukosta. Omat päiväkirjamerkintäni toimivat parina julkaisun lopussa olevan Santôkan päiväkirjan kanssa ja sen vuoksi päädyin niihin.

Harkitsin itse suunnittelemani fontin käyttöä päiväkirjamerkintöihin (kuva 1). Suunnittelemani fontti on harvennettuna kevyt ja toisaalta saan siihen intensiteettiä kasvattamalla viivanpaksuutta ja tiivistämällä kirjainvälejä. Ennen kaikkea se on omaa käsialaani, kuten kuvituksetkin ja sen vuoksi niiden muotokielessä on paljon samaa. Käytämällä säännönmukaista fonttia voisin

kevätkylmällä

*ilotalon
nainen* tuli
tuomaan kolikon

(Kuva 1)

en muista

tie katoaa
lehdet varisemaisillaan

(Kuva 2)

rauhottaa kirjainten muotokielen. Kuvitukset, interaktiot, antiikvafontit runoissa ja vielä maalatut, keskenään erinäköiset sanat ovat hyvin moninainen paketti. Toisaalta en ollut ehtinyt hioomaan tekemääni fonttia aivan valmiiksi asti ja se sai epäröimään valintaani.

Pohdittuani asiaa päädyin käyttämään itse maalaamiani kirjaimia antiikvafontin rinnalla (kuva 2). Otin maalatuissa sanoissa huomioon ne edut, joita näin suunnittelemani fontin käytössä ja toin ne maalauksiini. Maalattu teksti antaa kontrastia ja rytmiä kokonaisuudelle (kuva 3). Kontrasti asettaa elementit haluttuihin suhteisiin keskenään. Ilman rytmiä lukijan mielenkiinto sammuu. (Itkonen, 2003.)

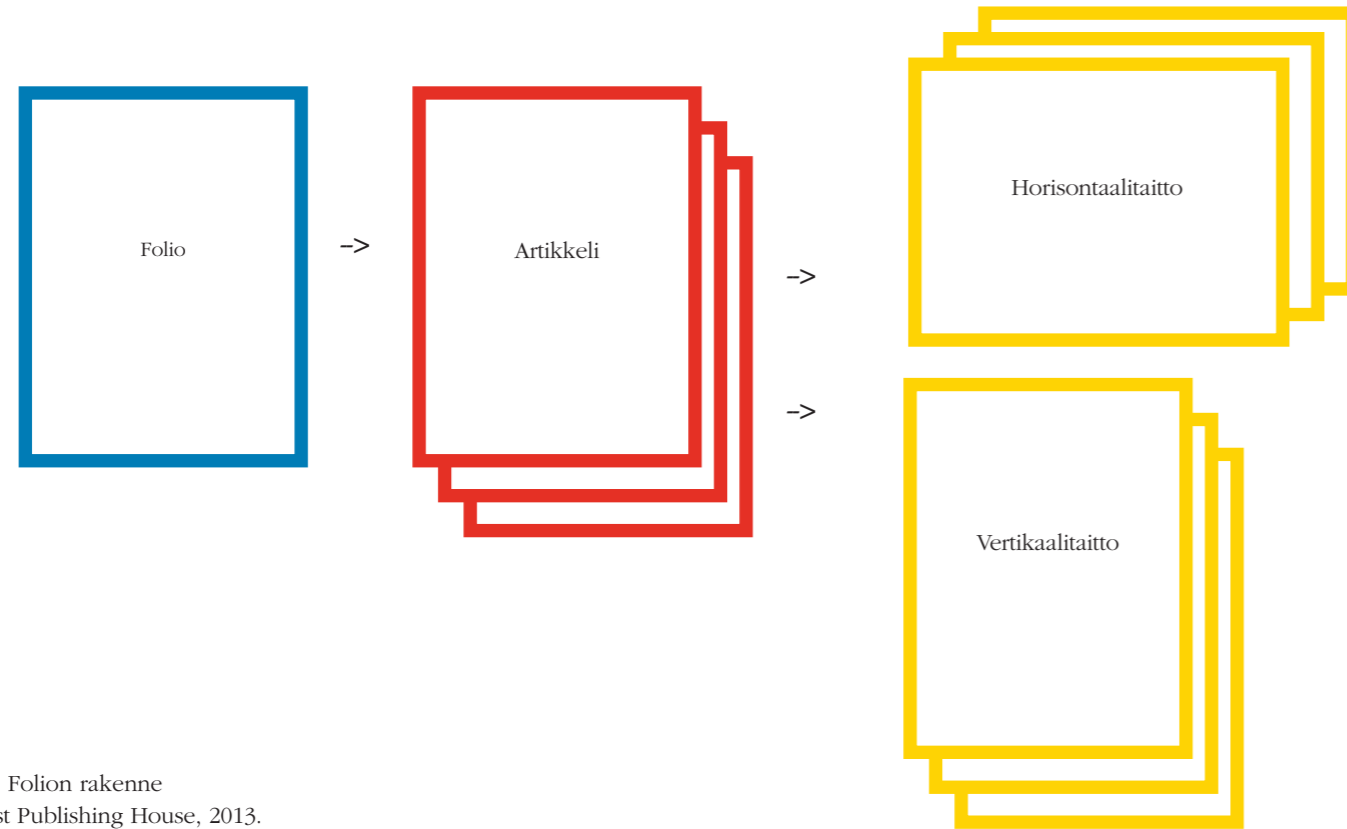

tahdoin juoda
vettä joka solisi

menen sitä kohti

(Kuva 3)

3 Tekninen toteutus

(Kuva 1), Folion rakenne
Bringhurst Publishing House, 2013.

Muotoilijan tulee ymmärtää käytössä olevan median rakennetta. Sähköisen julkaisun muotoiluprosessin lähtökohdaiset tavoitteet ovat samanlaiset kuin painetun julkaisun suunnittelussa, tavoitteena on tukea julkaisun sisällön yksilöllistä välittymistä ja sisällön tulokintaa. (Ikonen, 2012.)

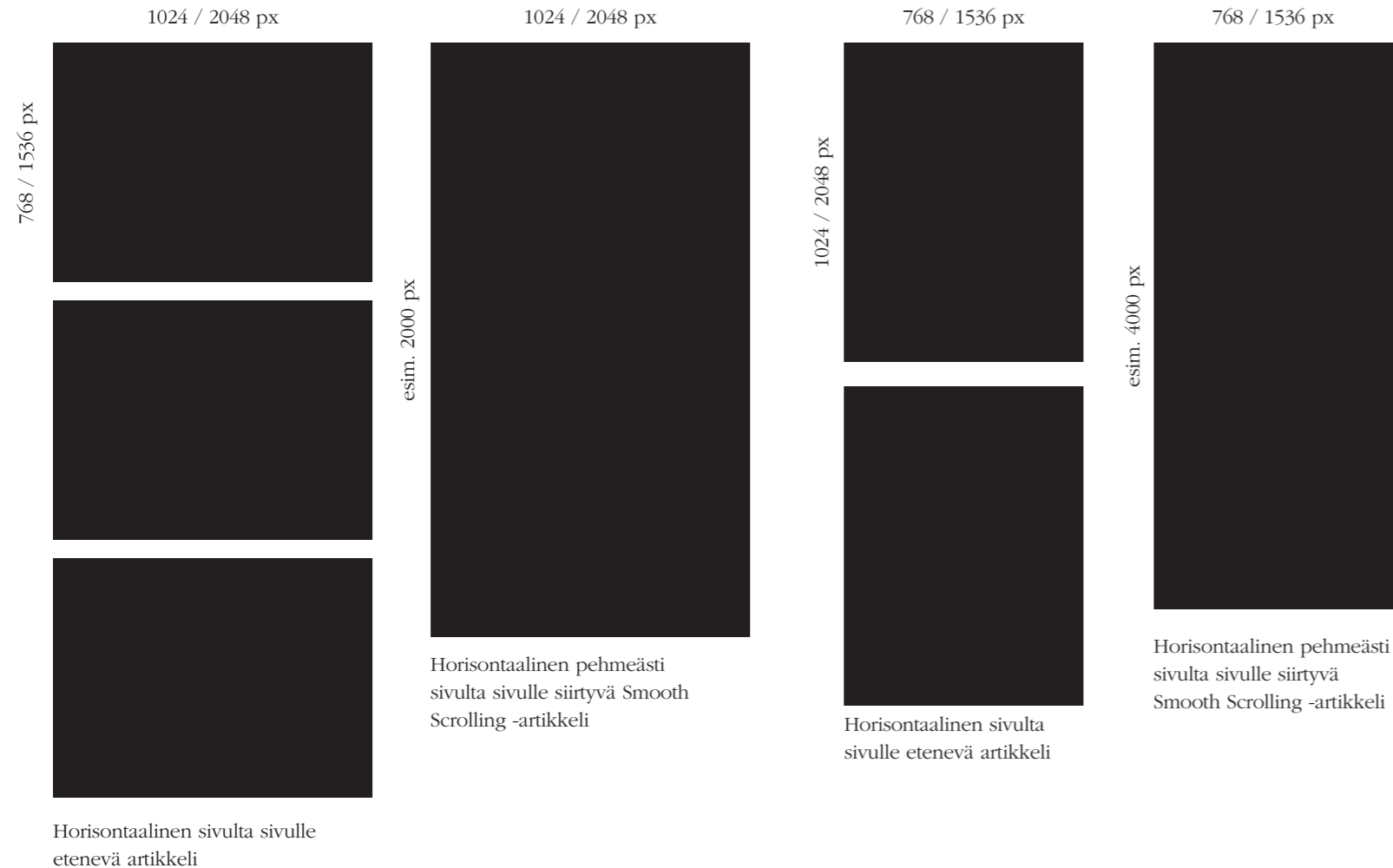
Rakenne

IPadille voi tehdä kerta- tai moniosaisia julkaisuja (Single ja Multi). Moniosaisia julkaisuja ovat esimerkiksi erilaiset lehdet, jotka ilmestyvät säännöllisesti tai sovellukset, joissa on useita eri osia. Kertajulkaisu julkaistaan kokonaisuudessaan yhdellä kerralla eikä siihen ole tulossa jatko-osia tai muuta lisämateriaalia. (Bringhurst Publishing House, 2013.) Opinnäytetyöni on kertajulkaisu.

Työni sisältää eri osia, kuten kannen, sisällysluettelon sekä runot kuvituksineen. Sähköisen julkaisemisen työnkuluksissa näitä julkaisun osia kutsutaan artikkeleiksi. Esimerkiksi sisällysluettelo on yksi artikkeleista. Artikkelit sisältävät julkaisun taiton vaaka- tai pystysuunnassa tai kuten omassa työssäni, molempisuuntaisina. Eri suuntaisia artikkeleita ei voi sekoittaa yhden julkaisun sisään vaan koko julkaisu toimii samaa orientaatiota käyttäen. IPadia kääntäessä näkymä vaihtuu horisontaalisesta vertikaaliseksi, mikäli julkaisu on toteutettu niin toimivaksi.

Artikkeleiden julkaisua varten rakennetaan folio eli toisin sanoen folio on kokoelma sähköisesti julkaistavista artikkeleista (kuva 1). (Bringhurst Publis-

hing House, 2013.) Uusimmassa iPad-mallissa on kaksinkertainen resoluutio aikaisempiin malleihin verrattuna (sivu 66, kuva 1). 1024x768 px kokoisen folion sisältö voi näyttää pikselöityneeltä uusimmassa iPad-mallissa kun taas 2048x1536 px kokoisen folion sisältö näkyy vain uusimmissa malleissa. Asian voi ratkaista tekemällä kertajulkaisusta kaksi foliota eri kokoisina. (Bringhurst Publishing House, 2013.) Opinnäytetyötäni varten teen iPad2 sopivan version, joka on mitoiltaan 1024x768 pikseliä.

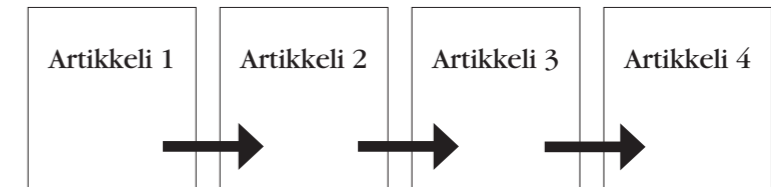

(Kuva 1), Resoluutio ja sivun koko, Bringhurst Publishing House, 2013.

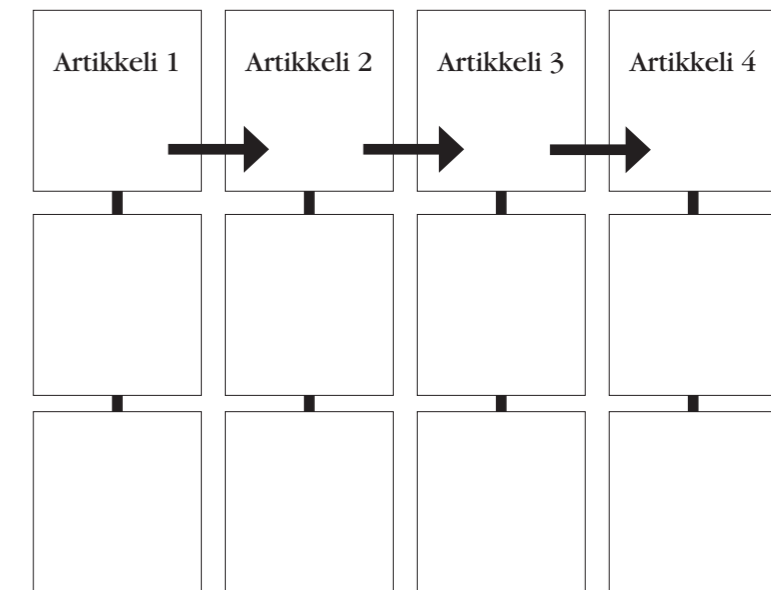
Folion sisällä olevien artikkeleiden rakenne voi olla joko lineaarinen (kuva 2) tai kalanruotorakenne (kuva 3). Pidän rakenteen valinnan tärkeimpinä kriteereinä:

- Eteneekö tarina tietyssä järjestyksessä?
- Kuinka paljon julkaisun lukijalla voi olettaa olevan aikaisempaa kokemusta tablet-laitteen käytöstä?

Jos tarina etenee tietyssä järjestyksessä eikä lukijan hyppiminen tarinan osasta toiseen ole toivottavaa, lineaarinen rakenne on hyvä valinta. Lineaarinen rakenne kulkee suoraan julkaisun alusta loppuun. Toiselta kantilta katsottuna lukijan valintojen rajoittaminen tarinan etenemisen suhteen pienentää julkaisun vuorovaikutteisuutta. (Pitkänen, 2012.)

(kuva 2), lineaarinen rakenne

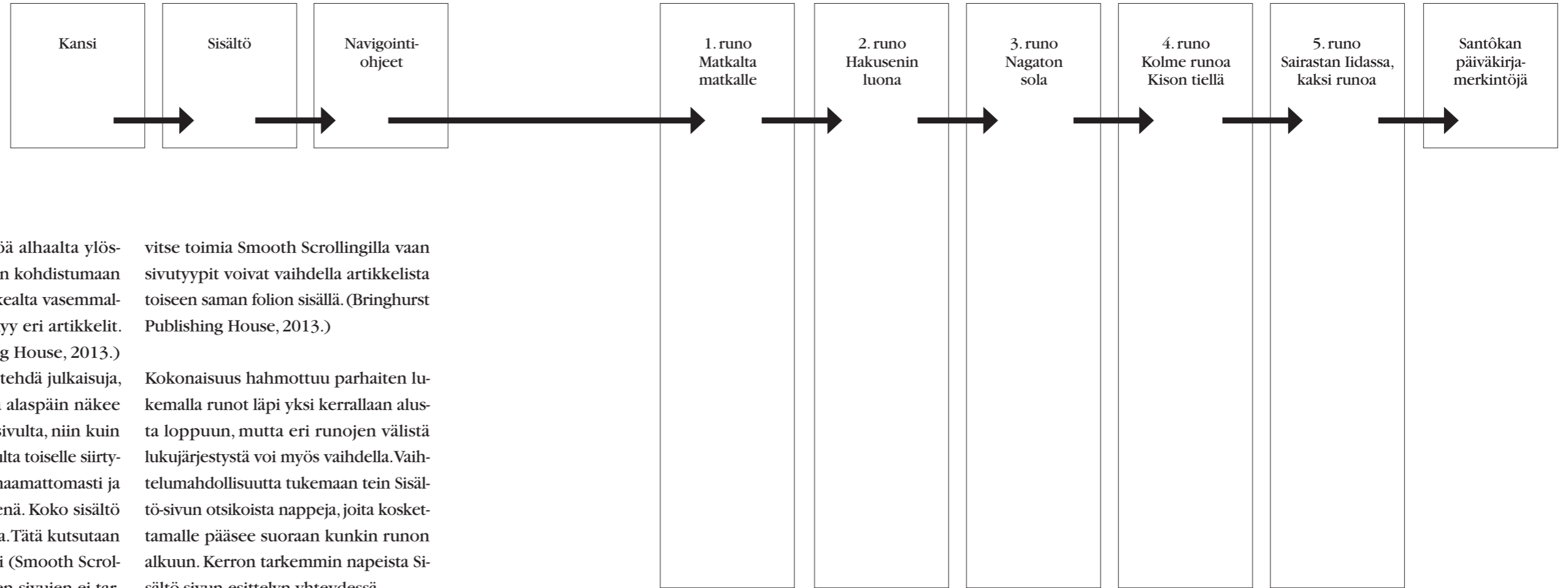
(kuva 3), Kalanruotorakenne

Kalanruotorakenne on lineaarista vuorovaikutteisempi ja lukija voi valita tarinan lyhyenä tai pitkänä versiona eteneväällä pääsivulta toiselle tai lukemalla myös pääsivua seuraavat alisivut. Kalanruotorakenteessa on tärkeää selkeä käyttöliittymäsuunnittelu ja sivuilla etenemiseen liittyvät vihjeet. Harkittamisen arvoista on, miten paljon lukija osaa käyttää julkaisun toimintoja intuitiivisesti. Hyvin vuorovaikutteisista käyttöliittymistä voi tulla käyttäjän kannalta liian monimutkainen. (Pitkänen, 2012.)

Matkalle matkalle -julkaisun runot tulee lukea yksi kerrallaan alusta loppuun. Sen vuoksi julkaisu noudattaa lineaarista rakennetta (kuva 1). Lukutavan tukemiseksi käytin julkaisussa Smooth Scrolling -ominaisuutta, jolloin kokonainen runo on yhdellä pitkällä sivulla. Oletusarvoisesti iPadin käyttäjä pyyh-

käisee tabletin näyttöä alhaalta ylöspäin, jotta saa näkymän kohdistumaan seuraavalle sivulle. Oikealta vasemmalta pyyhkäistäessä näkyy eri artikkelit. (Bringhurst Publishing House, 2013.) On myös mahdollista tehdä julkaisuja, joissa pyyhkäisemällä alaspäin näkee lisää sisältöä samalta sivulta, niin kuin opinnäytetyössäni. Sivulta toiselle siirtyminen tapahtuu huomaamattomasti ja tarina pysyy yhtenäisenä. Koko sisältö on samassa artikkelissa. Tätä kutsutaan pehmeäksi siirtymäksi (Smooth Scrolling) (kuva 9). Kaikkien sivujen ei tar-

vitse toimia Smooth Scrollingilla vaan sivutyypit voivat vaihdella artikkelista toiseen saman folion sisällä. (Bringhurst Publishing House, 2013.) Kokonaisuus hahmottuu parhaiten lukemalla runot läpi yksi kerrallaan alusta loppuun, mutta eri runojen välistä lukujärjestyksestä voi myös vaihdella. Vaihtelumahdollisuutta tukemaan tein Sisältö-sivun otsikoista nappeja, joita koskettamalla pääsee suoraan kunkin runon alkuun. Kerron tarkemmin napeista Sisältö-sivun esittelyn yhteydessä.

(kuva 1), opinnäytetyöni rakenne

Tiedostomuoto

Lähdemateriaalin foliota varten voi tehdä joko html-koodina tai Adoben InDesign-ohjelmassa (Bringhurst Publishing House, 2013). Html-kielen avulla luodaan verkkosivujen rakenne. Html ei varsinaisesti ole sähköisten julkaisujen tiedostomuoto vaan hypertekstin merkintäkieli. Sitä voi kuitenkin kutsua omaksi muodokseen, koska se on pohjana usealle sähköisen julkaisemisen muodolle. Uusin versio kielestä on html5. Html-koodilla toteutettaessa työn lopputulos on internetsivu. Html-sivua voi katsoa niin tabletilla, kännykällä kuin puhelimella netin välityksellä. (Ikonen, 2012.)

Valitsin oman työni toteutukseen InDesign-ohjelman. Se kuuluu keskeisesti graafisen suunnittelijan työkaluvalikoimaan. Ohjelma on osa Adoben tuoteperhettä. Tuoteperheestä löytyy kaikki työkalut sähköisen julkaisun te-

kemiseen. Esimerkiksi videoiden ja html-koodin upottaminen julkaisuun on mahdollista Folio Overlays -paneelin avulla InDesignin viimeisimmässä ohjelmaversiossa Adoben Creative Cloudissa. Tarvittaessa julkaisu on vaivatonta toteuttaa printattuna, sillä suunnittelu työ tapahtuu samoilla työkaluilla kuin sähköisen julkaisun suunnittelu. Html-koodilla toteutettu sähköinen julkaisu pitäisi tehdä alusta alkaen uudelleen taitto-ohjelmassa, jos sen haluaisi toteuttaa myös painoa varten. InDesignin malli yksinkertaistaa työnkulkua paljon. Kuka tahansa graafinen suunnittelija voi tehdä InDesignilla sähköisiä julkaisuja, vaikka ei osaisikaan koodata.

Interaktiivisuus

Interaktiivisuus on sähköisten julkaisujen avaintekijä. Interaktiivisuuden tavoitteena on opinnäytetyössäni tukea julkaisun sisältöä. Sen vuoksi käytän interaktiivisia elementtejä muuta-

massa harkitussa kohdassa enkä täytä työtäni niillä. Mobiililaitteen interaktiivisia ominaisuuksia kannattaa hyödyntää silloin kun ne täydentävät lukijan kokemusta, ei vain niiden itsensä vuoksi. Kyky yhdistää tarina interaktiiviseen sisältöön on hyvän sähköisen julkaisun tunnusmerkki. (Bringhurst Publishing House, 2013.)

InDesignissa erilaiset interaktiot toteutetaan eri tavoilla, mutta niillä on myös yhteistä. Kun artikkelista tehdään folio, kaikki ei-interaktiiviset elementit sivulla pakataan kuviksi pdf-, jpg- tai png-muotoon, riippuen tuontiasetuksista. Interaktiiviset elementit kelluvat pakattujen kuvien päällä. Interaktiivisia ominaisuuksia kutsutaan myös efekteiksi. (Bringhurst Publishing House, 2013.)

Opinnäytetyöni ohjaajana työn teknisen toteutuksen osalta toimi Antti Heinonen. Hän työskentelee Lahden Muotoilu- ja taideinstituutissa mediasisällön

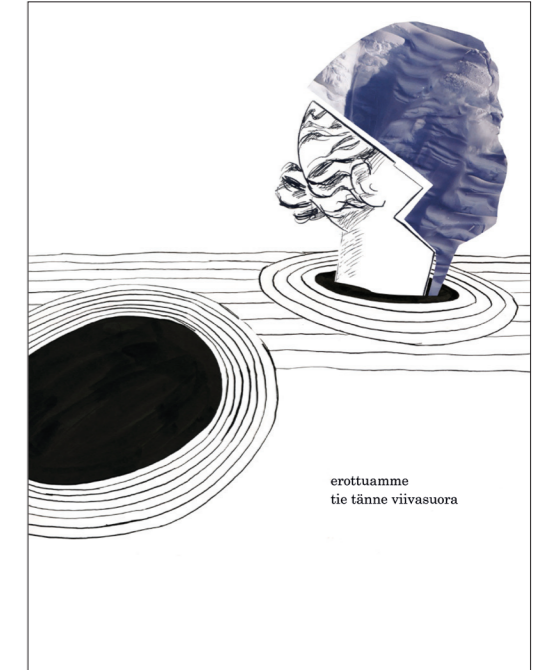
suunnittelun tuntiopettajana viestinnän koulutusohjelmassa. Heinonen ehdotti, että hän voisi auttaa animaatioiden teossa. Apu oli perusteltua, sillä itse en ole koskaan avannut esimerkiksi After Effects -ohjelmaa, jota tarvitaan opinnäytetyössäni olevien animaatioiden tekemiseen. Muotoilijan ja mediasisällöntuottajan yhteistyösuhde on nykypäivää. Lopullinen julkaisun muoto syntyy yhteistyön tuloksena. (Ikonen, 2012.)

Suunnittelin kaikki työni taiton osat vaaka- ja pystysuuntaisina. Seuraavissa kappaleissa kerroin jokaisesta osasta tarkemmin. Tarkempia kuvia taiton eri osista voi katsoa tämän tulosten ohessa olevasta liitteestä.

Kansi

Kansi on sisäänkäynti, ensimmäinen kuva joka vie runon maailmaan. Kannen avulla pyrin kertomaan mahdollisimman nopeasti lukijalle, mistä tässä julkaisussa on kyse. Opinnäytetyöni kansi on eleetön ja vailla mahtipontisuutta, kuten Santôkan runotkin. Samalla kansi viittaa japanilaisuuteen aihevalinnallaan, kuvassa on tyyllitelty japanilainen kivi-puutarha, toteutettuna pääosin mustavalkoisella tussitekniikalla (kuva 1).

Kuten Johdanto-osassa kerroin, haikurunooissa ensimmäinen säkeistö on koko runoketjun perusta ja sen tulee kyetä toimimaan myös itsenäisenä runona. (Nieminen, 2002.) Nostaakseni ensimmäisen säkeistön esille ja haikurunojen perinteen mukaiseen asemaan, toin sen julkaisun kanteen (kuva 1).

(Kuva 1)

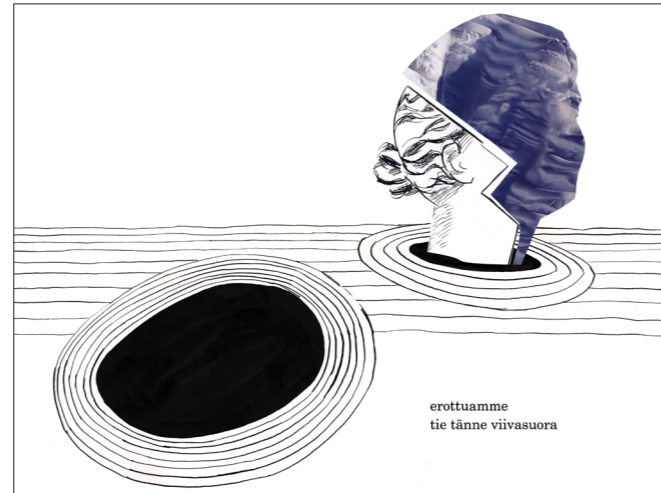
(Kuva 1), Hokusai, noin 1830 – 32.

Työni inspiraatiomateriaalina olleissa Hokusain teoksissa on kuvissa mukana tekstiä. Vaikka tekstin sisältö on jotain aivan muuta kuin runoutta, tekstielementti on hyvin tyypillinen Hokusain teosten osa. Hokusain kuvista sain idean käyttää runotekstiä osana kantta, otsikon lisäksi. (kuva 1)

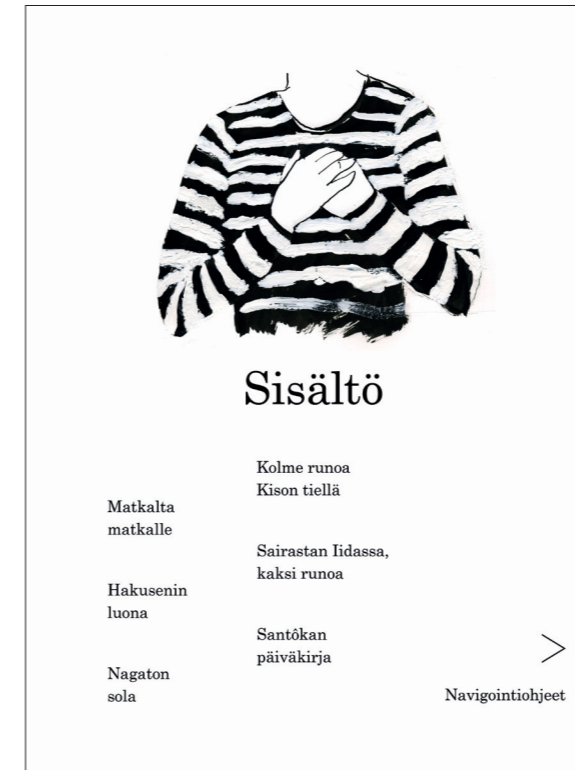
Tein kannessa olevan animaation Adoben Edge Animate -ohjelmassa. Sumensin blur-toiminnon avulla taustakuvaa ja liikutin läpinäkyvällä pohjalla olevaa otsikkotekstiä ylöspäin aikajana-animaatiossa. Samalla kun otsikko nousi ylöspäin, sumennus väheni ja kuva tarkentui ja runon ensimmäinen säkeistö tuli esiin (kuvat 2 ja 3).

(Kuva 2)

(Kuva 3)

(kuva 4), pystytaitto

Sisältö

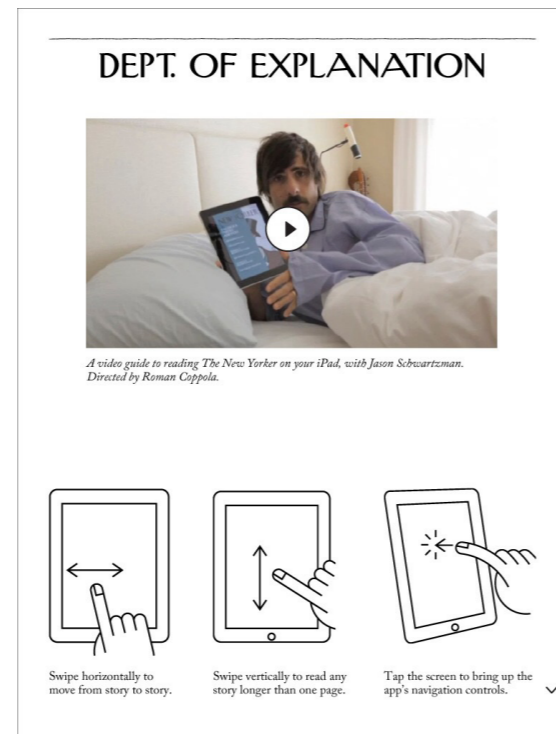
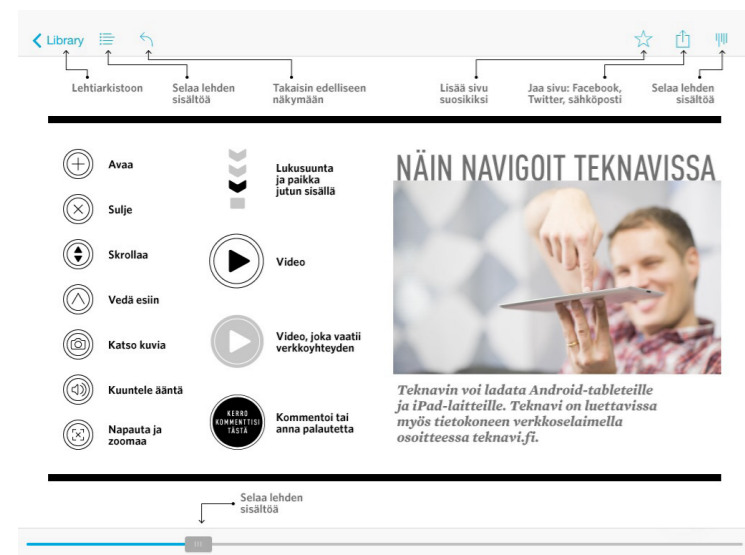
Sisältösivun idea perustui vahvaan sommitteluun (kuvat 4 ja 5). Työssäni on pääosassa kuvitukset ja sen vuoksi toin kuvan mukaan sisältösivullekin. Sivulla olevia otsikoita koskemalla pääsee suoraan kuhunkin runoon. Lisäsin tämän toiminnon sisällysluetteloon antamaan lisää vaihtoehtoja lukijalle. Hänen ei tarvitse selata koko julkaisua läpi päästäkseen lukemaan haluamaansa osaa. Käytännössä toteutin toiminnon InDesignin interaktiivisiin työkaluihin kuuluvan Painikkeet ja lomakkeet -työkalun avulla. Työkalun avulla linkitin julkaisun eri osat toisiinsa.

(kuva 5), vaakataitto

Navigointiohjeet

Lukemisen helpottamiseksi monissa tablet-julkaisuissa on mukana käyttöohjeet. Näitä ohjeita kutsutaan navigointiohjeiksi. Ohjeet voidaan esitellä tyypillisesti kuvien tai videon avulla tai näitä yhdistämällä. Kuvassa 1 on Condé Nast Digitalin julkaiseman New Yorkerin navigointiohjeet ja kuvassa 2 on vastaavat ohjeet suomalaisesta Teknavi-julkaisusta. Samat ohjeet pätevät useissa tapauksissa julkaisusta toiseen, mutta koska tabletit ovat suhteellisen uusia laitteita, eikä niitä voi olettaa osaavan käyttää intuitiivisesti, käyttöohjeet ovat tarpeen.

(kuva 1), The New Yorker, 2014.

(kuva 2), Teknavi, 2014.

Pyrin navigointiohjeiden toteutuksessa mahdollisimman neutraaliin infografiikkaan. Käytin muodoissa samankaltaista sekoitusta pyöreitä ja teräviä kulmia kuin käyttämässäni fontissa oli. Katsoin myös että viivanpaksuus oli sama kuin fontissa. Otin huomioon leipätekstin muodostaman tekstimassan ja hain sille kontrastipariksi keveyttä. Keveyden avulla pyrin tekemään muuten asiapiitoisen sisällöstä helpommin lähestyttävää ja ymmärrettävää (kuva 3).

Navigointi julkaisussa

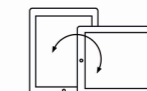
Hipaise näyttöä oikealta vasemmalle siirtyäksesi seuraavaan runoon.

Hipaise näyttöä ylhäältä alas siirtyäksesi seuraavalle sivulle samassa runossa.

Hipaise vieritettävää tekstipalstaa alhaalta ylöspäin nähdäksesi lisää tekstiä.

Voit katsella julkaisua vaak- tai pystysuunnassa.

Täppää näyttöä sormella nähdäksesi navigointivalikon.

Kirjasto

Sisällysluettelo

Katsele yleiskuvaa julkaisusta

Katsele yleiskuvaa julkaisusta vieritetävän janan avulla.

(kuva 3)

Kolme runoa Kison tiellä

tahdoin juoda
vettä joka solisi

munen sitä kohti

(Kuva 1)

Nagaton sola

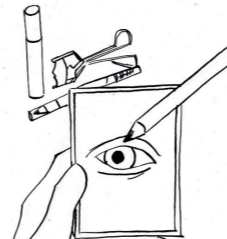

nyt otan kuvan:
punaiset lehdet varisevat

marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun

kevät on tullut

kevät kylmällä
ilotalon nainen tuli
tuomaan kolikon

(Kuva 2)

Runot

Jokaisen sivun yläosassa on tyhjää tilaa otsikolle. Otsikko on reilunkokoinen suhteessa leipätekstiin. Otsikko ja tyhjän tilan käyttö tuovat positivistista jännitettä sommitteluun ja ovat visuaalinen merkki lukijalle, sivunvaihdon lisäksi, uuden osan alkamisesta. Tein jokaisen sivun aloituksen samalla tavalla yhtenäisen ilmeen luomiseksi. Sain julkaisuun ryhtiä, jota sen pitkät sivut mielestäni tarvitsivat (kuva 1 ja 2).

Kuvitus on pääosassa työssäni. Julkaisun keskivaiheilla oleva runo on pitkä. Pitkiä runoja, voi olla työlästä lukea tabletilla. Vieritettävän tekstikehyksen avulla tekstimassan määrä pysyy visuaalisesti miellyttävän kokoisena. Pyyhkäisemällä kehyksen sisällä olevaa tekstiä alhaalta ylöspäin käyttäjä saa lisää tekstiä näkyviin. Teknisesti tämä tehdään luomalla vieritettävä tekstikehyksen sisälle omassa kehyksessään (Kuva 1). Jotta käyttäjä osaisi toimia oikein ja huomaisi tekstin jatkuvan kehyksen ulkopuolelle, häntä tulee ohjeistaa esimerkiksi sanallisesti tai symbolia käyttämällä, kuten nuolella. (Bringhurst Publishing House, 2013.) Käytin julkaisussani nuolta ja selitin sen toiminnan navigointiohjeissa (kuva 3).

hyvä yösija:
kaikki alla vuoria
vastapäätä kapakka

päätän nukkua tässä:

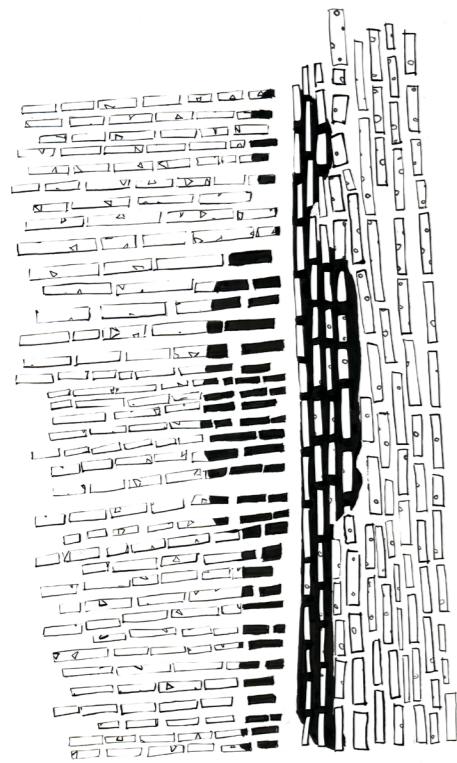
marjat
varisevat varvuista

pensasapiloita, ruokoja:
tämänpäiväinen tieni

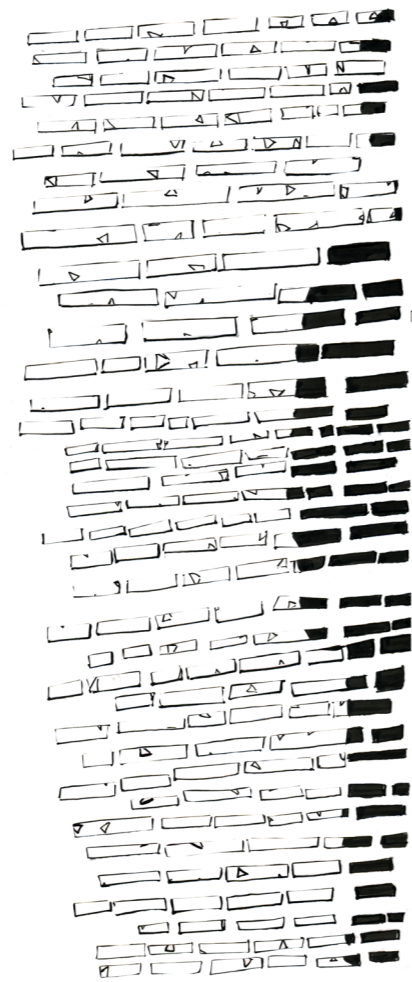
(Kuva 3)

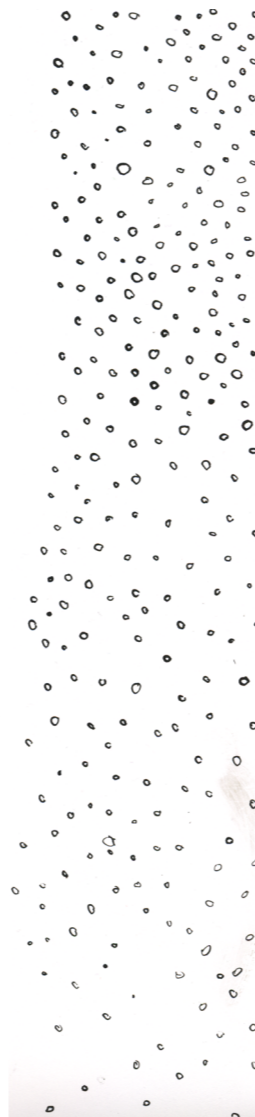
Runo-osuudessa olevat animaatiot Antti Heinonen teki minulle Adobe After Effects -ohjelmassa. Piirsin animaatioihin tarvittavat elementit ja suunnittelin interaktiot, jotka Heinonen sitten toteutti ohjeideni mukaisesti. Esimerkiksi kuvan 1 animaatioissa on useita kerroksia, layereita päällekkäin. Kuva 2 mallintaa eri kerroksia.

(kuva 1)

(kuva 2)

Santôkan muistiinpanot

Runojen ohessa on omia päiväkirjamerkintöjäni maalattuna siveltimellä ja tussilla. Ne toimivat parina julkaisun lopussa olevien Santôkan muistiinpanojen kanssa. Visuaalisesti Santôkan muistiinpanoja sisältävä osa on jämäkää lopetus työlle. Se erottuu selkeästi aikaisemmista (kuva 3). Typografian rooli on erilainen kuin aikaisemmissa osissa, leipätekstiä on runsaasti. Santôkan muistiinpanojen taitossa on samaa diagonaalisuutta kuin Sisällysluettelossa. Toistuvan elementin tehtävänä on koota taiton eri osia yhdeksi kokonaisuudeksi. Sivussa ei ole interaktiivisia elementtejä vaan se on rauhallinen, kuten toivon julkaisusta jäävän mielikuvankin olevan. Rauhallisuutta luovat myös sommittelussa käytetty tyhjä tila ja elementtien keveys.

Syksyllä 1934, Gôschu-majassa, Santôka

Viime vuoden heinäkuusta tämän vuoden lokakuuhun syöjän suustani lähes 2000 runoa. Keräsin niistä talteen yli kolmesataa, joista sitten...

(kuva 3)

Julkaiseminen

On tärkeää esikatsella julkaisua tabletilla suunnitteluvaiheessa. Näkymä on erilainen kuin tietokoneen ruudulta. Tabletilla voi myös kokeilla, miten interaktiiviset elementit toimivat käytännössä. Tätä varten Adobella on kätevä työkalu nimeltään Content Viewer. Se on saatavissa sekä pöytäkoneisiin että mobiililaitteisiin ilmaiseksi ladattavana ohjelmana.

EPub on avoin tiedostomuoto. Se mahdollistaa sähköisten julkaisujen käytön eri ohjelmistojen ja laitteistojen välillä. Käytännössä tiedoston sisältö voidaan optimoida päätelaitteen mukaan. Epub rakentuu pääosin html-koodista, CSS-tyyliohjeista, kuvista ja tekstistä. (Ikonen, 2012.)

Jos taitossa olevien kuvien ja tekstin sommittelu on tärkeää säilyttää

muuttumattomana, on perusteltua valita staattinen pdf-rakenne. Pdf lyhenne tulee sanoista Portable Document Format. Se on tiedostomuoto, jota käytetään erityisesti kuvapainotteisten dokumenttien esittämiseen. Tiedosto pysyy kaikissa laitteissa, sovelluksissa ja käyttöjärjestelmissä samanlaisena, alkuperäisessä ulkoasuaan. (Sähköisten kirjojen sanasto, 2013.) Mitä staattisemmin muotoiltu julkaisu on sitä rajoittuneempi on julkaisun tavoitettavuus ja mukautuvuus eri päätelaitteille. Työn voi julkaista InDesignista pdf- tai ePub-muodossa tai julkaista pienoisoelman eli sovelluksen, appin. Sovellusten julkaisuprosessi kulkee Adoben virallisen tarkastuksen kautta.

Opinnäytetyöni kannalta julkaiseminen ei ollut välttämätöntä vaan pelkkä julkaisun katseleminen ja jakaminen linkin kautta oli riittävä muoto. Content Viewerin sisällön voi jakaa

katsottavaksi yhdelle tai useammalle taholle Adoben Creative Cloudin kautta. Jaoin tekemäni folion muiden kanssa käyttämällä Folio Builder -paneelin Jaa-komentoa. Työni arviointiraati sai katsoa työtä jakamani linkin takaa kirjautumalla Creative Cloudiin Adoben tunnuksilla. Jotta jakaminen oli mahdollista, tarvitsin jokaisen arviointiraatiin kuuluvan henkilön sähköpostiosoitteen. Creative Cloud lähetti jakamani sisällön automaattisesti antamiini sähköpostiosoitteisiin. Vastaanottajat pystyivät avaamaan linkin kirjautumalla Creative Cloudiin. Henkilöillä tulee olla Adoben Creative Cloud -tili, jotta he voivat katsoa Creative Cloudin kautta jaettua sisältöä. Mobiililaitteiden muisti on usein pieni. iPad-julkaisun koko ei saisi mennä yli 30 megabitin tai muuten se voi raskastaa liikaa laitteen muistia, jolloin tiedostoa ei voida näyttää ja näyttö menee harmaaksi. Kuvien pakkaaminen lyhentää valmiin julkaisun latausaikaa

ja nopeuttaa sen selailua. (Bringhurst Publishing House, 2013.) Pidin tiedoston kokoa silmällä erityisesti animaatioiden kohdalla. Vuoropuhelu mediasisällön tuottajan kanssa on tarpeen myös tiedostokoon hallinnan suhteen. Mitä monimutkaisempia animaatioita tehdään sitä suurempikokoinen tiedosto animaatiosta tulee.

4 Lopuksi

Käsittelen työssä hyvin henkilökohtaista aihetta. Sen vuoksi oikeiden kuvien valitseminen ei ollut helppoa. Toivon, että henkilökohtaisuus auttaa katsojaa samaistumaan töihini. Opponentista oli paljon apua työn varrella. Hän toimi peilauspintana, jonka kautta onnistuin tavoittamaan yhtenäisemmän kokonaisuuden. Opiskelijan roolissa olevan henkilön vertaistuki oli hyvin tärkeää.

Ajanhallinta, jonka tunnistin työn alussa yhdeksi haasteistani, osoittautui vielä haastavammaksi asiaksi kuin osasin odottaa. Työkiireiden takia opinnäytetyöni tekeminen vei reilun vuoden. Monet päällekkäiset projektit toivat omat haasteensa. Mielestäni kokonaisuus säilyi yhtenäisenä ja rentona paineista huolimatta. Pidän tätä kokemusta ammatillisesti kasvattavana. Palkkatöiden aikatauluttaessa elämää opinnäytetyön tekemiseen löytyi kyllä aikaa, mutta se merkitsi myös sitä että opinnäytetyölle varaamallani ajalla piti syntyä tulosta. Ti-

lanne on sama kuin työelämässä, luovat ratkaisut syntyvät sekä ajatustyön kautta että yksinkertaisesti vai tартtumalla toimeen.

Tein opinnäytetyöni aiheeseen rajauksen keskittymällä pääasiassa kuvitukseen. Työssäni on mukana itselleni melko tuntemattomia osa-alueita sähköisen julkaisun suunnittelusta. Aiheen valinta kuvaa minua tekijänä hyvin. Olen kiinnostunut kaikesta uudesta ja uusista medioista. Työni on esimerkki sähköisestä julkaisusta, jossa on käytetty interaktiivisia elementtejä tuomaan lisäarvoa käyttäjäkokemukselle.

Graafisen suunnittelijan tulee ymmärtää digitaalista suunnitteluympäristöä. Työni kautta sain lisäkokemusta suunnittelusta tablet-laitteelle, mikä on minulle etu ammattillisessa mielessä. Itselleni tämä on ollut osoitus siitä että pystyn tekemään töitä mihin tahansa mediaan, kunhan otan asioista selvää.

Kaikkein tärkeintä opinnäytetyössäni on tarinankerronta, ei tekniikka. Työni ei ole pikaruokaa. Haikuihin pitää syventyä ja niin myös kuviini, jotta ne aukeavat katsojalle.

*no niin, minne menisin
tuuli pubaltaa*

*ei muuta tietä kuin tämä,
sataa kevätlunta*

*tänään tähän saakka,
riisun olkikenkäni*

(Santôka, 1934.)

Lähteet

Elektroniset lähteet

Avalanche silk print. 2012. Été 2012 collection.
Katsottavissa: <http://www.avalanche-print.com/summer/>
Katsottu: 23.4.2014

Basambooks-kotisivu. 2013.
Katsottavissa: <http://www.basambooks.com/index.php>
Katsottu: 23.4.2014

Bloch, Serge. 2008 & 2012.
Katsottavissa: <http://www.sergebloch.net/>
Katsottu: 23.4.2014

Bringhurst Publishing House. 2013. Digital Publishing Suite Tips -sovellus. Katsottavissa: <https://itunes.apple.com/fi/app/dps-tips/id436199090?mt=8>
Katsottu: 22.4.2014

Cheuk, Deanne. 2013. April at KK Outlet.
Katsottavissa: <http://www.kkoutlet.com/exhibitions/2013/hugo-and-marie>
Katsottu: 23.4.2014

Condé Nast Digital. Numero 16/2011. Katsottavissa: <https://itunes.apple.com/us/app/the-new-yorker-magazine/id370614765?mt=8>.
Katsottu 23.4.2014.

Encyclopedia Pictura. 2008. Björk, Wanderlust.
Katsottavissa: <http://encyclopediapictura.com/>
Katsottu 23.4.2014.

femme{in}nest-blogi. 2013.
Katsottavissa: <http://femmeinnest.tumblr.com/page/3>
Katsottu 18.4.2014.

Flickr fill bert PhotoFill. 2007.
Katsottavissa: <https://www.flickr.com/photos/yendtpphoto/1959191035/in/faves-31353441@N08/>
Katsottu 23.4.2014.

Ham, Michael van der. 2013. Autumn / Winter 2014.
Katsottavissa: http://www.londonfashionweek.co.uk/designers_profile.aspx?DesignerID=1202
Katsottu 23.4.2014.

Haroocha, Hisram Akira. 2011. Untitled.
Katsottavissa: <http://hishamb.net/>
Katsottu 1.4.2014.

Hokusai, Katsushika. Noin 1827.
The waterfall of Amida behind the Kiso Road.
Katsottavissa: <http://www.katsushikahokusai.org/>
Katsottu 1.4.2014.

Hokusai, Katsushika. Noin 1830 - 32.
Fuji View Field in Owari Province.
Katsottavissa: <http://www.katsushikahokusai.org/>
Katsottu 1.4.2014.

Ikonen, Jani. 2012. Mukana loistava menneisyys Hyvän e-kirjamuotoilun äärellä. Aalto yliopisto, Helsinki.
Katsottavissa: <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/3949>
Katsottu 11.4.2014.

Junttila, Marko. 2013. Merimerkki. Kuvatoimisto Cartina.
Katsottavissa: <http://www.cartinafinland.fi/fi/picture/41795/Merimerkki.html>
Katsottu 23.4.2014.

Kenna, Michael. 2013. Silent World-blogi.
Katsottavissa: http://trinixy.ru/michael_kenna.html.
Katsottu 23.4.2014.

Saksi, Kustaa. 2011. Totem.
Katsottavissa: <http://www.kustaasaksi.com/>
Katsottu: 23.4.2014

Les Petites Mains, 2011. Head over heels -sovellus.
Katsottavissa: <https://itunes.apple.com/fi/app/head-over-heels/id417194721?mt=8>
Katsottu: 23.4.2014

Lewis, Jason Edward. 2013. Speak -sovellus.
Katsottavissa: <https://itunes.apple.com/ca/app/speak/id406078727?mt=8>
Katsottu: 23.4.2014

Linko, Linda. 2013. Kaiku & To be grateful -kuvitukset.
Katsottavissa: <http://www.lindalinko.com/>
Katsottu: 23.4.2014

Mattotti, Lorenzo. 2013. Portfolio.
Katsottavissa: <http://lorenzomattotti.blogspot.fi/>
Katsottu: 22.6.2014

Maddisongraphic. 2006. ForestB2.
Katsottavissa: <http://www.maddisongraphic.com/>
Katsottu: 23.4.2014

Municipal Prints Company. 2011. Constellation Explorer: Compass to the Northern Sky. Katsottavissa: <http://blog.municipalprints.com/?paged=2> Katsottu: 23.4.2014

Museovirasto. 2009. Lyökin pooki. Katsottavissa: <http://www.helsinki.fi/hum/meh/merimerkit/pookit/lyokki.htm> Katsottu 1.4.2014.

Mustonen, Santtu. 2013. Stone Full. Katsottavissa: <http://www.santtumustonen.com/> Katsottu 1.4.2014.

MVM. 2010. D2 Wrapping Paper Illustration, Dagens Næringsliv. Katsottavissa: <http://themvm.com/> Katsottu 1.4.2014.

NewsLifeMedia. 2013. Miss Vogue Australia 3/2013 -sovellus. Katsottavissa: <https://itunes.apple.com/au/app/miss-vogue-australia/id692671403?mt=8> Katsottu 1.4.2014.

Paz, Carlos Juan. 2012. Insect & Kukúmono! Katsottavissa: <https://www.behance.net/bakea> Katsottu 11.4.2014.

Pitkänen, Paula. 2011. Tarinasta sähköiseksi julkaisuksi tablet-laitteelle. Opinnäytetyö. Lahden Ammattikorkeakoulu Taide- ja muotoiluinstituutti. Katsottavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36880/Pitkanen_Paula.pdf?sequence=2 Katsottu: 23.4.2014

Sähköisten kirjojen sanasto, 2013. Katsottavissa: <http://www.e-kirjasanasto.fi/> Katsottu: 23.4.2014

Rantala, Riku. 12.11.2010. Mieron tieltä Täydellinen matka. Helsingin Sanomat, Helsinki. Katsottavissa: <http://www.hs.fi/matkailu/artikkeli/T%C3%A4ydellinen+matkakirja/HS20101112SI1ME02ud7>. Katsottu: 22.6.2014

Redondo. 2012. Lhasa Feathers. Katsottavissa: <http://www.marisaredondo.com/> Katsottu: 23.4.2014

Tsunekawa. 2012. Trigonometric functions 2. Katsottavissa: <http://www.youworkforthem.com/vector/E2211/trigonometric-functions-2> Katsottu: 23.4.2014

The Design Observer Group. Foster, John. 2011. Accidental Mysteries, 03.27.11 Katsottavissa: <http://observatory.designobserver.com/entry.html?entry=25488> Katsottu: 23.4.2014

T-Magazines Oy. 05/2014. Teknavi, Helsinki. Katsottavissa: www.teknavi.fi. Katsottu 23.4.2014.

Unit Editions. 2013. Type Only. Katsottavissa: <http://www.uniteditions.com/shop/type-only> Katsottu: 23.4.2014

Vielle, Gregoire. 2011. Human Resources. Katsottavissa: <http://welcometohr.com/2011/06/08/gregoire-vielle/> Katsottu: 23.4.2014

Kirjalliset lähteet

Itkonen, Markus. 2003. Typografian käsikirja. RPS-yhtiöt, Helsinki.

Korolainen, Tuula & Tulusto, Riitta (toimittanut), Talvitie, Virpi (kuvittanut). 2008. Pää tallella Runoja ikääntyville. LK-kirjat, Helsinki.

Liksom, Rosa & Haapaniemi, Klaus. 2009. Neko. WSOY, Helsinki.

Printi&Media, Numero 6, syyskuu 2013. E-kirja tulee monessa muodossa, Lantto, Reino. Print&Media Publishing Oy, Helsinki.

Pystynen, Tiina. 1997. Ystävänä yksinäisyys. Wsoy, Porvoo.

Rope, Jenni. 2006. Mitä teet viikonloppuna? Wsoy, Helsinki.

Santôka. Vastapäätä kapakka. Suomentanut Nieminen, Kai. 2002. Basam Books Oy, Helsinki.

Sormunen, Riikka. 2012. Big Mother. Nobrow Press, Lontoo, Iso-Britannia.

Muut lähteet

Digitaalinen kirjallisuus Nyt! 28.11.2012 -seminaari.
TIEKE, Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry, Helsinki.
Katsottavissa: [http://www.tieke.fi/display/tapahtumia/
Digitaalinen+kirjallisuus.+Nyt](http://www.tieke.fi/display/tapahtumia/Digitaalinen+kirjallisuus.+Nyt).
Katsottu 15.5.2013.

Virpi Talvitie vierailu Lahden Ammattikorkeakoulun
Muotoiluinstituutin kuvitusseminaarissa 19.4.2013.

Hagelberg, Matti. 2013. Luento Aalto Yliopiston
Sarjakuvailmaisu 1 -kurssilla 13.3.2013.

Liite

Julkaisun kuvitus suunniteltuna pysty- ja vaakamaaformaattiin. Kuvitus on katsottavissa kokonaisuudessaan sähköisessä muodossa.

Syksyllä 1934, Göschu-majassa, Santôka

Viime vuoden heinäkuusta tämän vuoden lokakuuhun syliin suustani lähes 2000 runoa. Keräsin niistä talteen yli kolmesataa, joista sitten valitsin ja järjestin kokoelmaksi yllä olevat 141 runoa. En häpeä tätä työtäni vaan haluan iloita siitä.

kun kävelen: leinikkejä
kun istun: leinikkejä

marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun

Nämä kaksi runoa ovat samanmuotoiset ja samanrytmiset. Kummatkin kertovat kokemuksistani kerjuumatkoillani, mutta tämänhetkinen minäni haluaa hylätä ensimmäisen ja säilyttää jälkimmäisen.

Olen viimein palannut "olemassaolon maailmaan"; haluan kuvata tunnettani sanoin "kodikas ja vapautunut". Olen vaellellut kauan. Ei ainoastaan ruumiini vaan myös mieleni vaelteli. Se, minkä täytyy olla, piinasi minua; se, mikä ei voi olla olematta, ahdisti minua. Viimein kykenin tyytymään siihen, mikä olin. Löysin siitä itseni.

Kaikki minkä täytyy olla, kaikki mikä ei voi olla olematta, sisältyy siihen mikä on. Kun tietää mitä on, tietää kaiken. En yritä hylätä sitä, minkä täytyy olla, en yritä paeta sitä, mikä ei voi olla olematta.

Ymmärrettyäni uudelleen "olemassaolon maailman" haluan aloittaa uudelleen alusta.

Runon kirjoittamisen lähtökohta on runon kirjoittaminen sinänsä. Minun on ilmaistava itseni runoilla. Vain se on minun työni ja samalla hartain haluni.

Syksyllä 1934, Göschu-majassa, Santôka

Viime vuoden heinäkuusta tämän vuoden lokakuuhun syliin suustani lähes 2000 runoa. Keräsin niistä talteen yli kolmesataa, joista sitten valitsin ja järjestin kokoelmaksi yllä olevat 141 runoa. En häpeä tätä työtäni vaan haluan iloita siitä.

kun kävelen: leinikkejä
kun istun: leinikkejä

marjoja kun kävelen,
marjoja kun istun

Nämä kaksi runoa ovat samanmuotoiset ja samanrytmiset. Kummatkin kertovat kokemuksistani kerjuumatkoillani, mutta tämänhetkinen minäni haluaa hylätä ensimmäisen ja säilyttää jälkimmäisen.

Olen viimein palannut "olemassaolon maailmaan"; haluan kuvata tunnettani sanoin "kodikas ja vapautunut". Olen vaellellut kauan. Ei ainoastaan ruumiini vaan myös mieleni vaelteli. Se, minkä täytyy olla, piinasi minua; se, mikä ei voi olla olematta, ahdisti minua. Viimein kykenin tyytymään siihen, mikä olin. Löysin siitä itseni.

Kaikki minkä täytyy olla, kaikki mikä ei voi olla olematta, sisältyy siihen mikä on. Kun tietää mitä on, tietää kaiken. En yritä hylätä sitä, minkä täytyy olla, en yritä paeta sitä, mikä ei voi olla olematta.

Ymmärrettyäni uudelleen "olemassaolon maailman" haluan aloittaa uudelleen alusta.

Runon kirjoittamisen lähtökohta on runon kirjoittaminen sinänsä. Minun on ilmaistava itseni runoilla. Vain se on minun työni ja samalla hartain haluni.

puunlehtiä sataa
kerjuukulhoonkin

puunlehtiä sataa
kerjuukulhoonkin